

373.171

๘49๔๐

๖.๓

การปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

27 ต.ค. 2534

ปริญญาโท

ของ

พันจ่าอากาศเอกชาตุศักดิ์ เทพมาลี

เลขต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกลูกศึกษา

กรกฎาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

173320

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาชั้นนี้
แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
(ผศ.ทวีสิทธิ์ สิทธิกร)
.....กรรมการ
(อาจารย์เจลา เนียรชอบ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผศ.ทวีสิทธิ์ สิทธิกร)
.....กรรมการ
(อาจารย์เจลา เนียรชอบ)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.สุจินต์ ปริษามารถ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาชั้นนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมนรร บัวทอง)
วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิสิทธิ์ ลิทธิกร ประธานควบคุมปริญญาโท และอาจารย์เฉลา เพียรชอบ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ เสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่ ด้วยดีตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณพระคุณผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา รวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนและนักเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณคุณฉัตร วังษ์สุกรรม และผู้ร่วมงานที่เปิดโอกาสได้ศึกษาจนสำเร็จด้วยดี รวมทั้งคุณมาลี สุธารัตระกุลที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญาโทฉบับนี้ด้วยดีตลอดมา ตลอดจนขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่ได้อนุเคราะห์ความช่วยเหลือมา ณ ที่นี้ด้วย

คุณความดีของหนังสือเล่มนี้ขอมอบให้คุณพ่อและคุณแม่

ชาญศักดิ์ เทนมาลี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	คำนำ.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	7
	การวิจัยในต่างประเทศ.....	12
	การวิจัยในประเทศไทย.....	14
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	17
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	18
	ประชากร.....	20
	กลุ่มตัวอย่าง.....	21
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	22
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	22
	วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	22
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	26
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	51
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	51
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	52
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	60
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	67
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	84

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนโรงเรียนและจำนวนผู้นำ ยสร.....	20
2	จำนวนโรงเรียนและจำนวนผู้นำ ยสร. ตัวอย่าง.....	21
3	แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา....	27
4	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IC) ของแต่ละรายการของแบบประเมิน.....	35
5	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบประเมิน.....	37
6	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพของผู้นำ ยสร.....	40
7	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอาหารในโรงเรียนของผู้นำ ยสร....	41
8	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้นำ ยสร.....	42
9	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้นำ ยสร.....	43
10	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ของผู้นำ ยสร.....	44
11	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัยของผู้นำ ยสร.....	46
12	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของผู้นำ ยสร.....	47
13	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวของผู้นำ ยสร.....	48
14	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชนของผู้นำ ยสร.....	49
15	ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียนของผู้นำ ยสร...	50

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

สุขภาพดีที่หัวหน้าเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาสุขภาพ ในแต่ละประเทศได้พยายามเร่งรัดที่จะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ องค์การอนามัยโลก ได้มีบทบาทที่สำคัญในการสนับสนุนและผลักดันให้ประเทศสมาชิกต่างๆ ได้ดำเนินการโดยการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือองค์ประกอบทางด้านการศึกษา เพราะการศึกษานั้นเป็นขบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ สามารถศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยที่มิได้มีการเจ็บป่วยจนต้องหยุดพักการศึกษานั้นย่อมจะต้องอาศัยสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐาน นักปรัชญาเมธีเช่น อริสโตเติลและเพลโตยังเห็นสอดคล้องกันว่า "ก่อนที่จะให้การศึกษาด้านอื่นๆ นั้นสมควรจะให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน" (สุชาติ โสมประยูร. 2526:6) คนที่มีสุขภาพดีจะต้องเป็นคนที่มีสุขภาพแข็งแรงตั้งแต่วัยเด็กจนวัยผู้ใหญ่และจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรม เพราะคนเช่นนี้แหละจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติให้สำเร็จตามเป้าหมายได้

การที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลของการมีสุขภาพดีที่หัวหน้าได้ตามเป้าหมายนั้นจำเป็นจะต้องคำนึงถึงว่าทำอย่างไรจึงจะให้มีความกระทบต่อประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ กระบวนการพัฒนาสุขภาพดี เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันได้แก่ การดำเนินงานตามกลวิธีของการสาธารณสุขมูลฐาน การดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุข การพัฒนาสุขภาพของประชากรตามหลัก หรือแนวคิดของการสาธารณสุขมูลฐานให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยปัจจัยในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และการปฏิบัติตนในด้านสุขภาพของคนทั่วไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลต่างๆ

พฤติกรรมสุขภาพและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของบุคคล ต้องอาศัยการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลง โดยกระบวนการสุขภาพที่เน้นพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายที่สำคัญ กระบวนการสุขภาพที่

สนับสนุนการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานที่มีประสิทธิภาพ ต้องดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก วัยรุ่นและเยาวชน (ธนวรรณ อิมสมบูรณ์. 2528 : 92-93) ซึ่งในปัจจุบันกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมสุขภาพนักเรียนทั่วประเทศ โดยได้จัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นการสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะในด้านสุขภาพอนามัยที่ดีและถูกต้อง สามารถนำไปเผยแพร่ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่เพื่อนนักเรียน ครอบครัว และชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้นำชุมชนในด้านสุขภาพ เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปคือ เป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข(ผลส.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) การดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยนี้ได้ขยายครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติของทุกอำเภอ เมื่อสิ้นแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และมีเป้าหมายจะให้ครอบคลุมโรงเรียนในทุกตำบล เมื่อสิ้นแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) พร้อมทั้งขยายขอบเขตสู่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (กองอนามัยโรงเรียน. 2529 : เอกสารโรเนียว) โดยเริ่มโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2530 เป็นโครงการที่จัดดำเนินการในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในกลุ่มเยาวชน "วัยรุ่น" โดยเห็นว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ทั้งทางด้านสุขภาพ สังคม และกำลังสร้างบุคลิกภาพที่เปลี่ยนเป็นวัยผู้ใหญ่ และเป็นการเน้นให้เยาวชนมีความสามารถเป็นองค์กรกลุ่มผู้นำนักเรียน เป็นแบบฉบับที่ดีในด้านสุขภาพอนามัย เป็นแกนกลางในการช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่เพื่อนนักเรียน สู้ครอบครัว และชุมชน ดังนั้น ถ้าได้รับการเรียนรู้ที่ถูกต้องทั้งทางด้านสุขภาพ สังคม ตลอดจนถึงกิจกรรมย่อยส่งผลให้เกิดเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตใจดีงาม มีพื้นฐานทางค่านิยมที่อยากช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และพร้อมที่จะพัฒนาต่อไป (สุนันท์ นินพันธ์เน็ญ. 2528 : 14-17) พร้อมทั้งเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพมากวัยหนึ่ง ทั้งนี้เพราะตามหลักทฤษฎีกรรมศาสตร์แล้ว วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังคิดหาเหตุผล ต้องการอยากรู้อยากเห็น ต้องการลองทำในสิ่งต่างๆ เป็นวัยที่สามารถพัฒนาค่านิยมในด้านต่างๆ ได้ รวมทั้งค่านิยมทางด้านสุขภาพด้วย (สมจิตต์ สุนทรรัตน์. 2526 : 116)

จากนโยบายการพัฒนาสุขภาพอนามัยของกระทรวงสาธารณสุขในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้เน้นปรับปรุงและดำเนินการทางด้านสุขภาพ โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อสารมวลชนและวิธีการศึกษาทั้งภายในและภายนอกกรอบโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้รู้จักปฏิบัติตนในการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและการรักษาพยาบาลเบื้องต้นด้วยตนเอง (เปรม ทัศนสุวานนท์. 2529 : 1)

กองอนามัยโรงเรียนได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการผู้นำนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ร่วมกับการใช้กลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐานคือ มุ่งให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการค้นหาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและชุมชน โดยยึดหลักสำคัญของการพึ่งตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง (ปรากฏม วุฒิมงศ์. 2528 : 7) เป็นโครงการใหม่คือโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา (โครงการผู้นำ อสร.) เพื่อให้นักเรียนทราบถึงวิธีการส่งเสริม แก้ไขปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองและเพื่อนนักเรียน สามารถนำความรู้ไปให้คำแนะนำต่างๆ ตลอดจนให้การช่วยเหลือหรือให้บริการด้านอนามัยแก่บุคคลและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีขึ้นเท่าเทียมกับการสร้างพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาพที่ดีให้สมกับเป็นทรัพยากรของชาติที่มีค่ายิ่ง ดังคำขวัญวันอนามัยโลก ปี พ.ศ. 2528 "เยาวชนสุขภาพดีเหมือนมีทรัพยากรเยี่ยม" (Mahler. 1985 : 3)

ปัจจุบันโรงเรียนยังประสบกับปัญหาทางด้านสาธารณสุขคือ นักเรียนมีปัญหาด้านสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บ จากการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยกองอนามัยโรงเรียนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2529 ในโรงเรียนสาธิต (โรงเรียนตัวอย่างของการจัดดำเนินงานทางด้านบริการสุขภาพในโรงเรียน) จำนวน 20,709 คน พบป่วยเป็นโรคต่างๆ คือ ไข้หวัดร้อยละ 30.90 โรคผิวหนัง (เหา, กลาก, เกลื้อน, นุพอง) ร้อยละ 8.33 สายตาผิดปกติ ร้อยละ 5.54 โรคหวัดร้อยละ 4.08 และโรคอื่นๆ อีกหลายโรค จะเห็นได้ว่า โรคที่เกิดขึ้นเป็นโรคที่สามารถให้การป้องกันได้ แต่โรคก็ยังคงเกิดอยู่ เนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ มากมาย เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าสาเหตุใหญ่ของการเกิดโรคคือพฤติกรรมของบุคคลนั่นเอง ซึ่งนับวันพฤติกรรมของบุคคลจะยิ่งมีบทบาทมากขึ้น ดังนั้นการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมโดยเฉพาะทางด้านสุขภาพอนามัยจะช่วยให้การแก้ปัญหาสุขภาพของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้ดี (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และนิภา มนุษย์จุ. 2525 : 125)

จากการประมวลถึงความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุข จะเห็นว่า การได้ปลูกฝังนิสัยให้ประพฤติดีปฏิบัติด้านสุขภาพควรอยู่ในรูปแบบที่มีความต่อเนื่อง ตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนจนกระทั่งเยาวชน ดังนั้นการดำเนินโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงเป็นโครงการที่ดียิ่งในการช่วยพัฒนาเด็ก ซึ่งนอกจากจะได้รับการเรียนรู้อบรมทุกกระบวนวิชาที่ครบถ้วนตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว ยังได้ออกปฏิบัติงานเท่ากับเป็นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และยังเป็นการสนับสนุนการเรียนวิชาอาชีวะพื้นฐานสาธารณสุข ซึ่งได้เริ่มมีในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 อีกด้วย

เนื่องจากการดำเนินงานโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นโครงการที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จึงควรมีการประเมินผลเพื่อจะได้ทราบถึงคุณภาพ

ของการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษาว่าเป็นไปดังจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้มากนักน้อยเพียงไร เพราะการประเมินผลเป็นวิธีการหนึ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น และพัฒนาการทำงานของตนให้ดีขึ้น และจากการดำเนินงานโครงการผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านมา การปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัศึกษายังมิได้มีแบบประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อทราบผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางให้คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีมาตรฐานเดียวกัน
2. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เข้ารับการฝึกอบรมโครงการผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2532 มีจำนวนทั้งหมด 625 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนทั้งหมด 22 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 244 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yemane, 1967 : 583)

ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ ผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา (โครงการผู้นำ ยสร.) หมายถึง โครงการที่จัดดำเนินงานขึ้นโดยการนำเยาวชนวัยเรียนระดับมัธยมศึกษามาเป็นศูนย์กลางและแกนกลางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน บริการแก่เพื่อนและรุ่นน้องในโรงเรียน หรือนำไปสู่ครอบครัวและชุมชนได้อย่างถูกต้องปลอดภัย ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่จัดขึ้นโดยผ่านการศึกษาร่วมกับอาสาสมัครของจังหวัด โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและวิชาการจาก กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
2. ผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา (ผู้นำ ยสร.) หมายถึง กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นผู้ที่มีใจรักงานอาสาสมัคร ชอบช่วยเหลือเพื่อนฝูงและผู้ใกล้ชิด ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำ ยสร. จะเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรด้านสุขภาพอนามัย ให้ความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ในโครงการผู้นำ ยสร.
3. คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครูอนามัยโรงเรียน เจ้าหน้าที่อาสาสมัคร (เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร) โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่สำคัญคือ
 - (1) คัดเลือกนักเรียนที่จะเป็นผู้นำ ยสร.
 - (2) ร่วมเป็นวิทยากรในการดำเนินการอบรมผู้นำ ยสร.
 - (3) เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานของผู้นำ ยสร.
 - (4) ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - (5) ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. แล้วรายงานผลไปยังคณะกรรมการดำเนินงานของจังหวัดเป็นระยะ
4. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. หมายถึง มาตรการที่ใช้ในการพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ในด้านต่อไปนี้
 - (1) ด้านกิจกรรมในโรงเรียน
 - (2) ด้านกิจกรรมนอกโรงเรียน

5. โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีโครงการฝึกอบรมผู้นำ ยสร.ระหว่างปี พ.ศ.2530-2532

6. เกณฑ์ที่พึงประสงค์ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยเกินกว่า 2.5

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

โครงการผู้นำ อสร. เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก (WHO) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนผู้นำ อสร. ได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย นำการเผยแพร่ความรู้ และเป็นที่ปรึกษาแนะนำเบื้องต้น การส่งเสริม รักษา ปรับปรุง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดกับตนเอง และเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ปัจจุบันได้จัดเป็นโครงการต่อเนื่องโดยใช้งบประมาณของกองอนามัยโรงเรียน โดยคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดดำเนินการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้ครอบคลุมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,745 โรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2531 : 196) เมื่อจังหวัดได้เสนอโครงการและได้รับพิจารณาให้ดำเนินโครงการได้แล้ว จังหวัดจะจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งมีทั้งฝ่ายการศึกษาและสาธารณสุขดำเนินงานไปตามกฎเกณฑ์ที่ทางกองอนามัยโรงเรียนได้กำหนด สำหรับในปีการศึกษา 2530 และ 2531 ได้มีโรงเรียนดำเนินการอบรมโครงการผู้นำ อสร. ไปแล้ว 150 โรงเรียน (เฉลา เพียรชอบ. 2531 : 58)

โครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบการจัดให้มีโครงการผู้นำ อสร. ในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นการสร้างกลุ่มเยาวชนวัยเรียนให้เป็นแกนนำในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียน พร้อมนำไปสู่ครอบครัว และชุมชนได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยกองอนามัยโรงเรียนได้ประสานงานกับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างกลุ่มผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนให้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว การป้องกันการใช้อาาในทางที่ผิด สุขภาพจิตและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

2. เป็นที่ปรึกษาเบื้องต้นและเผยแพร่ความรู้ให้แก่เพื่อนนักเรียน ครอบครัวและชุมชนใน ด้านสุขภาพอนามัย

เป้าหมาย

1. ความครอบคลุมขยายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 (ซึ่งจะนำโครงการผู้นำ ยสร. เข้าไปใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาให้ได้ร้อยละ 30 ของโรงเรียนในแต่ละเขตการศึกษา)
2. อบรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รุ่นละไม่เกิน 30 คน โดยโรงเรียนที่มีชั้นมัธยมศึกษา ต้นและมัธยมศึกษาปลาย ให้เลือกจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนโรงเรียนที่มีชั้นมัธยมศึกษาต้น ให้เลือกชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ในห้องเรียนหนึ่งจะมีผู้นำ ยสร. ก็คนก็ได้)

หน่วยงานรับผิดชอบ

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
2. โรงเรียนที่ทำการฝึกอบรม

หน่วยงานสนับสนุน

1. ฝ่ายอนามัยโรงเรียน ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต
2. คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด

วิธีดำเนินงาน

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชน สาธารณสุขระดับจังหวัด เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่จะดำเนินโครงการ การขยาย การอบรม การจัดการอบรมทดแทน การสนับสนุนการอบรม และการติดตามประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	ประธาน
ผู้อำนวยการพิเศษ, ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ	กรรมการ
ประธานสามัญศึกษาจังหวัด	กรรมการ
ศึกษาธิการจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
ศึกษาธิการเขต	กรรมการ
สาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ	กรรมการ
หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและรักษาพยาบาล	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการสามารถแต่งตั้งเพิ่มเติมได้อีกเมื่อประธานเห็นสมควร

2. โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ของโรงเรียนที่ถูกคัดเลือก เพื่อจัดการอบรมคัดเลือกนักเรียนเข้ารับการอบรม สนับสนุนทางด้านวิชาการและทรัพยากรให้ผู้นำ ยสร. ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามบทบาท รวมทั้งการติดตามประเมินผลการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยบุคคล

ดังต่อไปนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธาน
ประธานกลุ่มโรงเรียน	กรรมการ
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน	กรรมการ
สาธารณสุขอำเภอ	กรรมการ
ผู้นำในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	กรรมการ
องค์การในชุมชน เช่น คณะกรรมการประจำตำบล	
คณะกรรมการประจำหมู่บ้าน	กรรมการ
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบในโรงเรียน	กรรมการ
ครูพยาบาลหรือครูอนามัยหรือครูที่รับผิดชอบโครงการ	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการสามารถแต่งตั้ง เพิ่ม เติมได้อีกเมื่อประธานเห็นสมควร

3. คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ประชุมชี้แจงครูและนักเรียนในโรงเรียน เพื่อรับทราบและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการ พร้อมทั้งจัดการอบรมตามหลักสูตรเป็นเวลา 3 วัน

4. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบโรงเรียน นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของผู้นำ ยสร. ที่โรงเรียน

5. คณะกรรมการดำเนินงานโครงการผู้นำ ยสร. ประเมินผลโครงการหลังจากดำเนินงานไปแล้ว 1 ปี

6. คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการผู้นำ ยสร. คัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติเพื่อเตรียมตัวเข้ารับการอบรมทบทวนผู้ที่สำเร็จการศึกษาทุกๆ 2 ปี หรือปีเว้นปี

เกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียน เพื่อเข้ารับการอบรมเป็นผู้นำ ยสร. มีดังนี้

1. เลือกนักเรียนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำหรับโรงเรียนที่มีชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เลือกให้นักเรียนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำหรับโรงเรียนที่มีเฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้น

3. เป็นผู้ที่มีความสมัครใจและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

4. เป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยดี

5. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

6. มีระดับการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับปานกลาง (เกรด 2)

7. ไม่ควรเป็นหัวหน้าชั้นหรือมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการมากกว่า 2 กิจกรรม

8. มีใจรักและมีเวลาพอที่จะให้การช่วยเหลือผู้อื่น
 9. มีจิตใจ โอบอ้อมอารี ชอบอาสาช่วยงานส่วนรวม
- หลักสูตรโครงการอบรมผู้นำ อสร. มี 11 วิชาคือ
1. บทบาทผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน
 2. ความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 3. เภศศึกษาและการวางแผนครอบครัว
 4. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 5. สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลอาหาร
 6. ศิลปะในการให้คำปรึกษา
 7. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ
 8. การป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด
 9. การปรับตัวในวัยรุ่น
 10. การปฐมพยาบาล
 11. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ในการอบรมผู้นำ อสร. จะได้รับเอกสารทางวิชาการ (หนังสือคู่มือ อสร.) และเมื่อจบการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรและบัตรประจำตัวผู้นำ อสร.

บทบาทหน้าที่ของผู้นำ อสร.

กลุ่มผู้นำ อสร. ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมช่วยเหลือสนับสนุนของคณะกรรมการที่ปรึกษาและการปฏิบัติงานทุกครั้งจะต้องลงบันทึกในแบบรายงานการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มผู้นำ อสร.

กิจกรรมในโรงเรียน

1. การค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ โดย
 - การตรวจสุขภาพ
 - การวัดสายตา
 - การทดสอบการได้ยิน
 - การเฝ้าระวังภาวะการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และประเมินผลการเจริญเติบโต
2. การดูแลด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่
 - การสำรวจสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - การรณรงค์การทิ้งขยะมูลฝอย หรือการจัด

- ความสะอาดของห้องส้วม
 - การจัดหาคุณดูแลเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้
 - การสำรวจสุขภาพบุคลากรอาหาร ร้านจำหน่ายอาหารภายในโรงอาหาร
3. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต เช่น การเล่นเกม
 4. การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นความรู้พิเศษแก่กลุ่มวัยรุ่น โดยการจัดอภิปราย ใต้วาที บรรยายพิเศษ เลียงตามสาย จัดนิทรรศการและจัดสัปดาห์แรณรงค์ เป็นต้น
 5. ช่วยเหลือครูพยาบาลหรือครูอนามัยในการให้การรักษามหาวิทยาลัยเบื้องต้น การปฐมพยาบาล
 6. ช่วยเหลือผู้รับผิดชอบดูแลโรงเรียนทางด้านสุขภาพ (แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ขณะมาให้บริการในโรงเรียน
 7. เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจให้แก่ นักเรียนที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ชีวิตครอบครัวศึกษา เพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด เท่าที่ความสามารถของนักเรียนจะให้ได้ ถ้าเกินกว่านั้นส่งไปยังครูที่ปรึกษา

กิจกรรมนอกโรงเรียน

1. การปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้าน
2. การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค
3. การช่วยเหลือชุมชน โดยการขอข่าวการเจ็บป่วย การคลอด การตาย ให้แก่ ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผลส.)
4. แจ้งข่าวการมาให้บริการสาธารณสุขของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้าน

การรายงานผล คุมงานและการประเมินผล

1. ให้กลุ่มผู้นำ ยสร. รายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาทุกเดือน พร้อมแจ้งปัญหาอุปสรรค
2. คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการผู้นำ ยสร. ควบคุมให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้นำ ยสร. ตลอดจนช่วยประสานกับหน่วยงานหรือชุมชน เพื่อให้งานสำเร็จ
3. ผู้นิเทศงานระดับจังหวัด อำเภอ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้รับผิดชอบโรงเรียนนิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้นำ ยสร.
4. ฝ่ายส่งเสริมวิชาการ กองอนามัยโรงเรียน ติดตามประเมินผลเป็นครั้งคราว
5. ประเมินผลการอบรม โดยทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม และสังเกตความ

สนใจของผู้เรียน

6. ประเมินผลภายหลังจากที่ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร.

6.1 ประเมินจากรายงานการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้นำ ยสร.

6.2 ประเมินจากการสังเกต

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการผู้นำ ยสร.

เยาวชนวัยเรียนในโรงเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการผู้นำ ยสร. เป็นผู้รู้ เข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องสุขภาพอนามัย สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปปฏิบัติพัฒนาตนเอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ให้การช่วยเหลือผู้ยากไร้ได้แก่ เพื่อนนักเรียน รุ่นน้อง พ่อแม่ และชุมชน ตลอดจนการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ สร้างกลุ่มที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพอนามัย เป็นแนวทางหนึ่ง ที่ช่วยสร้างสุขภาพดีถ้วนหน้าและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต

การวิจัยในต่างประเทศ

เคลเลอร์ (Keller. 1968 : 79-89) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ลาก่อนคุณครู" (Good-Bye-Teacher) ได้พบว่า การที่ให้นักเรียนสอนกันเอง โดยเฉพาะให้นักเรียนที่มีอายุมากกว่าสอนนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีทางการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและการทดสอบนักเรียนด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความเชื่อที่ว่า การมีความสัมพันธ์ฉันมิตรที่ดีต่อกันระหว่างเด็ก 2 คน ทางด้านวิชาการในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างเช่น ความเชื่อ การมองโลกในแง่ร้าย การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ตลอดจนความผิดปกติทางด้านอื่นในเด็กชายและหญิงลดน้อยลงเพราะผลจากการได้รับความสนใจการยอมรับ และได้รับการกระตุ้นจากอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้ฝ่ายที่ได้รับการกระตุ้นเกิดความกล้าและมีโอกาสแสดงออกถึงความสามารถที่ตนได้รับและพบกับความสำเร็จ พร้อมทั้งให้เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งผลจากการกระทำนี้ทำให้ฝ่ายหลังได้ประสบกับความสำเร็จในการเรียน

เทลเลอร์ (Taylor. 1969 : 195) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความรู้ในด้านการเรียนของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มประชากร 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งเขาได้จัดโปรแกรมการสอนแบบให้นักเรียนสอนกันเอง เมื่อการสอนตามโปรแกรมสิ้นสุดลง สรุปผลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนจากเพื่อนจะทำให้ผลการศึกษามากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนจากเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทั้งในอัตราส่วนของกลุ่มแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือหนึ่งต่อกลุ่มย่อย

สิวาสัม (Sivasilam. 1973 : 10-15) ได้ทำการศึกษาเรื่องเพื่อนสอนเพื่อน ได้พบว่า ผลการศึกษาของเขาสอดคล้องและสนับสนุนการวิจัยที่ผ่านมาแล้วว่า นักเรียนที่ได้รับ

การสอนจากเพื่อนเกิดผลในทางบวกอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่ทำการสอนสนใจ และเข้าใจปัญหาผู้ที่ถูกสอน อาจเป็นเพราะปัญหานั้นคล้ายคลึงกัน ภาษาพูดก็เป็นภาษาของคนวัยเดียวกัน จึงทำให้เข้าใจกันได้ง่ายและเมื่อสัมพันธ์ภาพของทั้งสองฝ่ายได้เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน ทำให้ต่างมีความเป็นอิสระในการซักถามและสำรวจปัญหาต่างๆ ในด้านการเรียน โดยไม่ต้องอายใคร

มอร์เลย์ (Morley, 1984 : 29-31) ได้นำแนวคิดจากการศึกษาโครงการเพื่อนเพื่อเพื่อน (Child-to-Child) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสอนและกระตุ้นให้เด็กในโรงเรียนสนใจสุขภาพของตนเองและของน้อง โดยไปทดลองที่แม็กซิโกตะวันตก ในหมู่บ้านอโยยา (Ajoya) มีประชากร 850 คนเรียกว่า โครงการไพเอกซ์ทาลา (Piactia) กิจกรรมที่ทำคือ ขอความร่วมมือจากครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการฝึกอบรมให้เด็กนักเรียนระดับอายุ 6 ปีของโรงเรียนในหมู่บ้านเกี่ยวกับการรณรงค์โรคท้องร่วง ให้รู้ถึงสาเหตุ อาการ การรักษา และการป้องกันโรคท้องร่วง ผู้ทำการอบรมจะเน้นให้รู้จักการใช้วัสดุที่หาได้ในหมู่บ้านไปใช้ให้เป็นประโยชน์เช่น ใช้เกลือสำหรับทำน้ำเกลือและผ้าขาวทำเป็นถ้วยตวงเกลือ เป็นต้น ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนสามารถนำความรู้และการปฏิบัติที่ได้รับไปถ่ายทอดให้แก่ เพื่อนนักเรียน ครอบครัว และชุมชนอย่างกว้างขวาง ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้ได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนเข้าชมการแสดงเกี่ยวกับความรู้ต่างๆ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างความรู้ที่นักเรียนได้รับมากับความเชื่อผิดๆ ของครอบครัว อีกทั้งยังช่วยกันผลิตอุปกรณ์การทำน้ำเกลือสำหรับดื่ม เผยแพร่ไปยังชุมชนอื่นๆ อีกด้วย

นิวแมน (Newman, 1984 : 146-148) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โดยติดตามคุณติกรรมสุขบุหรีของนักเรียนเกรด 9 และ 10 พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อภาพพจน์ (Images) ที่จะกระตุ้นให้เด็กคนหนึ่งมีพฤติกรรมการสุขบุหรี เพื่อสนองตอบความต้องการของตนเองให้สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้เช่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกกลุ่มนิวแมน จึงได้เสนอแนะแนวทางใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนทางสุขภาพที่ดี โดยพัฒนาพฤติกรรมการศึกษาที่ทำให้เด็กเข้าใจความต้องการของตนเอง เพื่อสามารถเลือกทางที่จะสนองตอบความต้องการเหล่านี้ได้ ตลอดจนสามารถใช้อิทธิพลกลุ่มไปในทางที่เหมาะสม ป้องกันไม่ให้เกิดอิทธิพลกลุ่มที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้องในอนาคต

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในเรื่องสุขภาพต่อตนเองและเพื่อนนักเรียนในต่างประเทศยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษานในเรื่องนี้โดยเฉพาะ ส่วนใหญ่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้และการปฏิบัติงานโดยอิทธิพลจากเพื่อน สรุปได้ดังนี้เพื่อนนักเรียนมีอิทธิพลต่อการสอนและแนะนำการปฏิบัติทางด้านสุขภาพให้แก่กันได้ดี เนื่องจากอยู่ในวัยเดียวกันมี

ความเข้าใจ วัตถุประสงค์และความต้องการซึ่งกันและกัน ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ การแนะนำและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างทางด้านสุขภาพ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติได้ดีกว่าที่จะให้แต่ละคนกระทำด้วยตนเอง

การวิจัยในประเทศ

ทรงสกลิต กิตติคุณวัจนะ (2522 : 36-38) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการให้นักเรียนสอนกันเอง" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาผลจากการให้นักเรียนสอนกันเอง โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนจากเพื่อนกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนจากเพื่อนเลย กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคหวรมงคล จำนวน 84 คน เป็นนักเรียนชาย 43 คน นักเรียนหญิง 41 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากเพื่อน (กลุ่มทดลอง) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนจากเพื่อน (กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภาพ กลีบบัว (2524 : 17-21) ได้กล่าวถึงการประเมินผลหลังการอบรมโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยเป็นระยะเวลา 8 เดือนที่โรงเรียนวัดนางสาว อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยเข้ารับการอบรม 15 คน ปรากฏว่า นักเรียนมีกิจกรรมด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นเช่น การจัดห้องพยาบาล การช่วยเหลือครูพยาบาลสาธิตการแปรงฟันที่ถูกวิธีให้นักเรียนรุ่นน้องและชักจูงให้ปฏิบัติตาม ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นมาให้บริการอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับการซักร้านัก วัสดุสูง วัสดุสายตาและยังมีการปฏิบัติที่บ้านในด้านการรักษาความสะอาดและสุขภาพทั่วไป

วรพรรณ รุ่งศิริวงศ์ (2527 : 114-127) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี" มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี โดยใช้กลุ่มประชากร 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้แก่ โรงเรียนที่มีการคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เข้ารับการอบรมให้ เป็นผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยรวม 4 โรงเรียนๆ ละ 20 คน รวม 80 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ชั้นละ 15 คน โรงเรียนละ 60 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของผู้นำนักเรียนฯ หลังการอบรมดีกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนในโรงเรียนที่มีผู้นำนักเรียนฯ มีความรู้และการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มีผู้นำนักเรียนฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้นำนักเรียนฯ

ครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความคิดเห็นที่ติดต่อโครงการผู้นำนักเรียน

เอมอัฒา รัตน์ริมจง (2527 : 47-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง"ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องสิ่งเสียดัด โดยการให้เทคนิคการสอนแบบนักเรียนสอนกันเอง" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการสอนเรื่องสิ่งเสียดัดให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากเรียนเรื่องสิ่งเสียดัดไปแล้ว พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อสิ่งเสียดัด มีกลุ่มประชากรคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทย์-คณิต โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดาราคาม กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 287 คน แยกผู้สอนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สอนกลุ่มคะแนนสูงจำนวน 5 คนและผู้สอนกลุ่มคะแนนต่ำ 3 คน ทำการทดลองสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่เรียนจากผู้สอนกลุ่มคะแนนสูงและผู้เรียนที่เรียนจากผู้สอนกลุ่มต่ำไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งก่อนเรียน หลังเรียนและทดสอบความคงทน ส่วนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อเรื่องสิ่งเสียดัด หลังเรียนดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปราณี เล้าตระกูล (2529 : 100-101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง"แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เขตการศึกษา 8" มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูใหญ่ ครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษากลุ่มละ 40 คน รวมเป็น 120 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ทุกคนเห็นด้วยกับการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยที่ปฏิบัติกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนในเรื่องของการตรวจคัดปลุกค้นไม่ปลิวครั้ง การช่วยกิจกรรมสาธารณสุขในชุมชน ในครอบครัวโดยการช่วยเหลือพ่อแม่รักษาความสะอาดบ้าน และที่อยู่อาศัย ตลอดจนการบันทึกรายงานการปฏิบัติงานทุกครั้งของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ส่วนครูอนามัยทุกคนเห็นด้วยกับการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยทางด้านการช่วยเหลือครูเรื่องการทำความสะอาดห้องพยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความเห็นด้วยกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในด้านการให้บริการแก่เพื่อนนักเรียน โดยการช่วยควบคุมนักเรียนเข้าแถวตรวจสุขภาพสำหรับรับการฉีดวัคซีนอย่างมีระเบียบ

เสาวนิต โผธิทัพนะ (2530 : 56-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง"ปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดดำเนินงาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนามัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ผลการ

วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์จัดดำเนินการโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย

ครูอนามัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่วนใหญ่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน เกี่ยวกับการคัดเลือกนักเรียนควรรอยู่ในชั้น ป.4-ป.6 จากจำนวน 25 คน ควรเป็น 30 คน และใบรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยไปยังหน่วยเหนือขึ้นไป ควรคำนึงถึงปัญหาทางด้านการสื่อความหมาย การประสานงานเมื่อผลคือ ผู้นี้เทศจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งสัมฤทธิ์ผลของงานเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข

2. ปัญหาการจัดดำเนินการโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย

ผู้นี้เทศงานในระดับอำเภอทั้ง 2 ฝ่าย มีงานในความรับผิดชอบมากและเห็นว่างานนี้เป็นโครงการนอก จึงให้ความร่วมมือน้อยไม่มีเวลาในการจัดประชุมในเทศและชี้แจงให้ทราบ ทำให้ครูอนามัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ เกิดความสับสนโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะประสบปัญหาในการออกเป็นวิทยากร เนื่องจากกระตือรือร้นการศึกษาและความไม่ล้นทักในการถ่ายทอดความรู้ จึงเห็นได้ว่าการจะทำหน้าที่เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากร ที่มีความรู้ ความสามารถนั้น วุฒิการศึกษาและวุฒิทางวิชาชีพมีความจำเป็นและความสำคัญเป็นอย่างมาก ส่วนผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนผู้นำฯ เป็นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากผลการฝึกอบรมของวิทยากรเป็นส่วนใหญ่มีประสิทธิผล จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริง ช่วยเสริมประสบการณ์และมีเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ พร้อมทั้งมีความกระตือรือร้นในอันที่จะเรียนรู้ จากผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฯจะพบว่า การปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียนจะได้มากและเป็นผลดีที่สุดในชุมชน เนื่องจากนักเรียนต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านค้าขาย ไม่มีเวลาและขาดการยอมรับจากผู้ใหญ่ เนื่องจากความเขินอาย แต่ก็มิมีนักเรียนบางกลุ่มปฏิบัติงานในชุมชนได้ผลบ้างเช่นกัน ส่วนทางด้านกสนับสนุนทรัพยากรนั้น ปัญหาที่พบในระดับน้อยคือ การเบิกจ่ายค่าอาหารสำหรับนักเรียนในการจัดอบรม ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัยมีความล่าช้า ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานเนื่องจากระบบของทางราชการ

สาโรช ระแบบเลิศ (2530 : ข-ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา กรณีศึกษา : จังหวัดนครศรีธรรมราช" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฯ และเพื่อศึกษาอิทธิพลของการยอมรับบทบาทหน้าที่ การยอมรับ-การร่วมมือจากเพื่อนและการสนับสนุนคิดตามนิเทศจากครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นั้นด้วย โดยทำการศึกษาผู้นำนักเรียนฯชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 จำนวน 342 คน นักเรียนอื่นจำนวน 1368 คน ครูอนามัย 18 คนและผู้บริหารโรงเรียน 18 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนัก

งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีการดำเนินโครงการ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา ในปี 2528 และปี 2529 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอคือ การช่วยครูอนามัยทำการปัจจุบันพยาบาล การจัดยารักษานักเรียนเจ็บป่วยในโรงเรียน การตรวจสอบสุขภาพในตอนเช้าและการชักชวนนักเรียนอื่นทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน บทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การส่งข่าวสารสาธารณสุขไปยังเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลและคนในหมู่บ้าน จากกรณีศึกษาติดตามสนับสนุนของครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในทุกชั้นปี พร้อมกันนั้นการยอมรับ-การร่วมมือจากเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฯ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 ยกเว้นประถมศึกษาปีที่ 5

ประยูร กลิ่นชม (2530 : 5) ได้รายงานผลโครงการอบรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน พบว่า หลังจากอบรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุข มีความรู้และเข้าใจในบทบาทของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขดีกว่าก่อนการอบรม การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนที่ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขสามารถทำได้ดี คือ บทบาทในการดูแลค้นหาปัญหาสุขภาพ หรือการรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่เพื่อนนักเรียน สำหรับบทบาทในการเผยแพร่ความรู้และการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพสามารถทำได้ เป็นครั้งคราวขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาการสร้างโอกาสในการจัดทำ ซึ่งครูที่ปรึกษา มีส่วนสำคัญที่จะกระตุ้นผู้นำ ยลร. ให้ดำเนินงานนี้

สรุปงานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศพบว่า การฝึกอบรมให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองและเพื่อนนักเรียน หลังจากผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องการปฏิบัติในเรื่องสุขภาพแล้ว นักเรียนสามารถนำความรู้ความสามารถ ทักษะ ไปใช้ในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพได้ดีทั้งในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนทำตัวเป็นแบบอย่างทางด้านสุขภาพให้แก่เพื่อนนักเรียนอันก่อให้เกิดความพึงพอใจและเกิดการยอมรับจากครู เพื่อนนักเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และชุมชน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นสูง
2. การปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างแบบประเมินผลและการหาคุณภาพของแบบประเมินผล
2. การนำแบบประเมินผลไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบประเมินผลและการหาคุณภาพของแบบประเมินผล

ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินผล

1. ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. จากหนังสือคู่มือที่ใช้ในการฝึกอบรมผู้นำ ยสร. ของกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขและงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป้าหมายการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้นำ ยสร. ที่คณะกรรมการของกองอนามัยโรงเรียนกำหนดให้ผู้นำ ยสร.

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ให้ได้เนื้อหาเพียงพอ และครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมประกันคุณภาพฯ เพื่อพิจารณาแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงและให้ประธานและกรรมการควบคุมประกันคุณภาพฯ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. จำนวน 4 ท่าน ทดสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยนำค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละรายการของแบบประเมิน (ค่า IC)

5. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้นำ ยสร. ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

การหาคุณภาพของแบบประเมินผล

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิรวม 4 ท่าน พิจารณา

ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
 แล้วนำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. จำนวน 4 ท่าน ทดสอบเนื้อหาค่า
 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้
 คะแนนของนางรัตน์ ทวีรัตน์ (นางรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124) ดังนี้

- + 1 หมายถึง ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้
- 0 หมายถึง ข้อคำถามข้อนั้นควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง ข้อคำถามข้อนั้นใช้ไม่ได้

และนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะกิจกรรม
 ที่ปฏิบัติจริง (ค่า IC) จากการคำนวณได้ค่า IC รายข้อเท่ากับและมากกว่า 0.5 แสดงว่า
 แบบสอบถามฉบับนี้มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ดังที่ นางรัตน์ ทวีรัตน์ (นางรัตน์ ทวีรัตน์.
 2531 : 124) ได้กล่าวว่า "เกณฑ์ในการพิจารณาค่า IC ที่ได้จากคำนวณนี้เท่ากับหรือมากกว่า
 0.5 ถือว่า ข้อคำถามนั้นใช้ได้"

2. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

โดยการนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้นำ ยสร. จำนวน
 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แล้วนำคะแนนแต่ละคนมาเรียงลำดับ
 จากคะแนนสูงสุดไปจนคะแนนต่ำสุด แบ่งเป็นกลุ่มคะแนนสูงและคะแนนต่ำโดยใช้เทคนิค 25 %
 ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 152) ใช้ t-test ทดสอบนัยสำคัญของคำถามแต่ละข้อ
 จากการทดสอบแบบสอบถามฉบับนี้ได้ค่า "t" อยู่ระหว่าง 4.24-20.43 แสดงว่า แบบสอบถาม
 ฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกสูง

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ที่ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
 จำนวน 30 คน ตามข้อ 5 มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา
 (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98 แสดงว่า แบบสอบถาม
 ฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง ดังที่ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) กล่าวว่า "ถ้ามีค่าความ
 เชื่อมั่น 0.5 ขึ้นไปถือว่า ใช้ได้ แต่ถ้าค่าเข้าใกล้ 1 ถือว่า มีค่าความเชื่อมั่นสูง"

การนำแบบประเมินผลไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

4. วิธีจัดกระทำกับข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้นำ ยสร. ที่เข้ารับการฝึกอบรมโครงการผู้นำ ยสร. ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2532 จำนวนทั้งหมด 625 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีโครงการฝึกอบรมผู้นำ ยสร. จำนวนทั้งหมด 22 โรงเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนและจำนวนผู้นำ ยสร.

โรงเรียน	จำนวนผู้นำ ยสร.
ประดู่ในทรงธรรม	30
บวรมงคล	30
ธนบุรีวรเทพินลาวัณย์	30
พรตนิทยนย์ต	31
มัธยมวัดดุสิตาราม	30
สีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)	40
นิบลย์ประชาสรรค์	30
สาธิตน้ำผึ้ง	30
วัดน้อยนพคุณ	25
วัดราชาธิวาส	25
ศรีนฤพา	30
วัดสระเกตุ	30
เตรียมอุดมศึกษา	30
สันติราษฎร์วิทยาลัย	25
ราชดำริ	30
วชิรธรรมสาธิต	25
จันทร์หุ่นบำเพ็ญ	25
สตรีวิทยา 2	30
ศึกษานารีวิทยา	25
มัธยมสาธิตบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	25

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนผู้นำ ยสร.
อัสสรสวรรค์	25
สุวรรณารามวิทยา	25
รวม	625

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้นำ ยสร. กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคำนวณจากสูตร ยามาเน่ (Yamane, 1967 : 583) ได้จำนวนทั้งสิ้น 244 คน โดยการจับฉลากชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงการผู้นำ ยสร. ได้จำนวนทั้งสิ้น 8 โรงเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนโรงเรียนและจำนวนผู้นำ ยสร. ตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนผู้นำ ยสร. ตัวอย่าง
ประคู้ในทรงธรรม	30
มัธยมวัดคุลีธาราม	30
สีกัน (วัดนันทน์ที่อุปถัมภ์)	40
นิบุลย์ประชาสรรค์	30
สายน้ำผึ้ง	30
วัดราชาธิวาส	24
สตรีวิทยา 2	30
ราชคำริ	30
รวม	244

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สร้างขึ้นมี 2 ด้าน

1. กิจกรรมในโรงเรียน
2. กิจกรรมนอกโรงเรียน

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 อันดับ

เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ

แบบสอบถามตอนที่ 2 มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	ให้คะแนน 4 คะแนน
ปฏิบัติมาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้คะแนน 1 คะแนน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา 8 โรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจากการสุ่ม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และแบบสอบถาม เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนตามกลุ่มโรงเรียนตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมายเวลาที่จะมารับแบบสอบถามคืน (3 สัปดาห์)

3. ผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนตามวัน เวลาที่นัดหมาย

4. คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่มีข้อมูลสมบูรณ์ได้จำนวน 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.4 นำมาใช้ในการจัดกระทำข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงมาตรฐาน ของแบบสอบถามการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของเบสต์ (Best.

1970 : 257)

- 3.5 - 4.0 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
 2.5 - 3.4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
 1.5 - 2.4 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
 1.0 - 1.4 หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะของกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง

$$IC = \frac{\Sigma R}{N} \quad (\text{พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124})$$

เมื่อ IC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะของกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง

ΣR หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร.

N หมายถึง จำนวนคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร.

2. ค่าเฉลี่ย คำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\Sigma X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 49})$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้คำนวณสถานการณ์กระจายความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการแต่ละข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad \text{Ferguson. 1981 : 68}$$

- เมื่อ SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) เป็นรายข้อ โดยใช้สูตร t-test เทคนิค 25% ของเอ็ดเวิร์ด

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}} \quad \text{(Edwards. 1958 : 152)}$$

- เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 \bar{x}_H แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง
 \bar{x}_L แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มต่ำ
 n_H แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนสูง
 n_L แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนต่ำ

5. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (\text{Cronbach, 1970 : 161})$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม
 แต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ที่สร้างขึ้นนี้ ครอบคลุมงานในหน้าที่ของผู้นำ ยสร. แบ่งเป็น 2 ด้าน รวม 9 กิจกรรม ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมในโรงเรียน แบ่งเป็น 7 กิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรม มีกิจกรรมย่อยประเมินไว้เป็นข้อๆ รวม 69 ข้อ ดังนี้

1.1	กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ	8 ข้อ
1.2	กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอาหารในโรงเรียน	10 ข้อ
1.3	กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	6 ข้อ
1.4	กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต	7 ข้อ
1.5	กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้	25 ข้อ
1.6	กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย	8 ข้อ
1.7	กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	5 ข้อ

รวม 69 ข้อ

2. ด้านกิจกรรมนอกโรงเรียน แบ่งเป็น 2 กิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรม มีกิจกรรมย่อยประเมินไว้เป็นข้อๆ รวม 14 ข้อ ดังนี้

2.1	กิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว	12 ข้อ
2.2	กิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน	2 ข้อ

รวม 14 ข้อ ดังตาราง 3

ตาราง 3 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ อสร.	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	เลย

กิจกรรมในโรงเรียน

กิจกรรมคณาจารย์ที่มีปัญหาสุขภาพ

1. ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้แก่เพื่อนนักเรียน.....
2. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผลการเจริญเติบโต
ให้กับเพื่อนนักเรียน.....
3. วัดสายตาเพื่อนนักเรียน.....
4. ทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....
5. ลงบันทึกบัตรสุขภาพของเพื่อนนักเรียน.....
6. ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหานักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่า
มาตรฐาน.....
7. ช่วยครูดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้ได้รับประทานอาหาร
อาหารกลางวันทุกคน.....
8. รายงานครูทราบ เมื่อพบว่าเพื่อนนักเรียนมีปัญหา
สุขภาพ.....
9. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 9.1.....
 - 9.2.....

กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน

1. อสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนในเรื่อง

ความสะอาด

- 1.1 ตัดเล็บให้สั้น.....
- 1.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจาก
ห้องส้วม.....
- 1.3 เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ.....

ตาราง 3 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	เลย

กิจกรรมในโรงเรียน

กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ

1. ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้แก่เพื่อนนักเรียน.....
2. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผลการเจริญเติบโต
ให้กับเพื่อนนักเรียน.....
3. วัดสายตาเพื่อนนักเรียน.....
4. ทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....
5. ลงบันทึกบัตรสุขภาพของเพื่อนนักเรียน.....
6. ให้คำแนะนำ แก่ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่า
มาตรฐาน.....
7. ช่วยครูดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้ได้รับประทาน
อาหารกลางวันทุกคน.....
8. รายงานครูทราบ เมื่อพบว่าเพื่อนนักเรียนมีปัญหา
สุขภาพ.....
9. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 9.1.....
 - 9.2.....

กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน

1. ยสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนในเรื่อง

ความสะอาด

- 1.1 ตัดเล็บให้สั้น.....
- 1.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจาก
ห้องส้วม.....
- 1.3 เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ.....

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
1.4 ตีมน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ.....				
2. ช่วยครูจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดในโรงเรียนให้เพียงพอ.....				
3. สำรวจความสะอาดของร้านอาหารที่ขายในโรงเรียน.....				
4. สำรวจภาชนะที่บรรจุอาหารให้ถูกหลักอนามัย.....				
5. แนะนำการล้างภาชนะและการทำความสะอาดร้าน.....				
6. แนะนำให้ผู้ปรุงและผู้ขายอาหารแต่งตัวให้สะอาด โดยสวมผ้ากันเปื้อนและใส่หมวก.....				
7. รายงานครูทราบเมื่อพบร้านอาหารที่ไม่ถูกหลักอนามัย.....				
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
8.1				
8.2				
กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน				
1. จัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....				
2. จัดนิทรรศการด้านส่งเสริมความสะอาด.....				
3. รณรงค์การทิ้งขยะในภาชนะที่เตรียมไว้.....				
4. ช่วยดูแลการกำจัดขยะมูลฝอย.....				
5. ร่วมกับเพื่อนนักเรียนสลับเปลี่ยนเวรทำความสะอาด ห้องส้วม.....				
6. แนะนำเพื่อนนักเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย.....				
7. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
7.1				
7.2				

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
กิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพจิต				
1. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาพจิต.....				
2. จัดบรรยาย อภิปราย สัมมนา เรื่องสุขภาพจิต.....				
3. จัดทำบทความสั้นๆ เกี่ยวกับสุขภาพจิตเผยแพร่ ทางเสียงตามสายของโรงเรียน.....				
4. ติดตามความเกี่ยวกับสุขภาพจิตตามบอร์ด.....				
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เช่น ทำสวนครัว อ่านหนังสือ การเล่นดนตรี.....				
6. จัดสถานแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้ปลอดภัยและ น่าอยู่.....				
7. ช่วยเหลือครูแนะแนวในการจัดบริการให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพจิต.....				
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
8.1.....				
8.2.....				
กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้				
1. ผู้นำ ยสร. นำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียน โรงเรียนอื่นๆ.....				
2. จัดให้มีการอบรมผู้ช่วยผู้นำ ยสร. ให้กับเพื่อน นักเรียนและนักเรียนรุ่นน้องในเรื่อง.....				
2.1 การตรวจสุขภาพเบื้องต้น.....				
2.2 การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผล การเจริญเติบโต.....				
2.3 การวัดสายตา.....				

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสว.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
2.4 การทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....				
3. เผยแพร่ความรู้ เรื่องเพศศึกษาและการวางแผน ครอบครัว				
3.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศ.....				
3.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น.....				
3.3 ให้ความรู้การวางแผนครอบครัว.....				
3.4 แนะนำสถานบริการการวางแผนครอบครัว.....				
4. เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์				
4.1 ให้ความรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขวิทยาทางเพศ.....				
4.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตน เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์.....				
4.3 แนะนำสถานบริการตรวจและรักษาโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์.....				
5. เผยแพร่ความรู้เรื่องการใช้ยาทางที่ผิด				
5.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ยา.....				
5.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด.....				
5.3 แนะนำให้ซื้อขายตามร้านขายยาที่มีเภสัชกร.....				
5.4 แนะนำการใช้ยาสามัญประจำบ้าน.....				
6. ลักษณะการเผยแพร่ความรู้ให้นักเรียน				
6.1 เป็นรายบุคคล.....				
6.2 เป็นกลุ่ม.....				
7. วิธีการเผยแพร่ความรู้				
7.1 การสาธิตและฝึกปฏิบัติ.....				

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
7.2 การแสดงบทบาทสมมติ.....				
7.3 การจัดนิทรรศการ.....				
7.4 การจัดอภิปราย.....				
7.5 การจัดไต่สวน.....				
7.6 การบรรยายเสียงตามสาย.....				
7.7 การจัดกิจกรรมรงค์.....				
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
8.1.....				
8.2.....				
กิจกรรมด้านการช่วยเหลือคนามัย				
1. ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตามเวทีที่ได้รับ.....				
2. ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เพื่อนๆ และรุ่นน้องๆ ที่เจ็บป่วยในเรื่อง.....				
2.1 วัตถุประสงค์ จับชีพจร นับการหายใจ.....				
2.3 ช่วยจ่ายยารักษาพยาบาลขั้นต้น.....				
2.4 ช่วยทำแผล.....				
3. จัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี สำหรับการทำแผล.....				
4. จัดห้องพยาบาล ตุ๊กตา เตียงผู้ป่วยให้สะอาดและปลอดภัย.....				
5. จัดบอร์ดเกี่ยวกับโรคต่างๆ บริเวณห้องพยาบาล.....				
6. จัดมุมเพื่อให้คำปรึกษาให้แก่เพื่อนๆ เกี่ยวกับโรคต่างๆ.....				
7. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
7.1.....				
7.2.....				

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข				
1. แจ้งข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่สมาชิกในโรงเรียนทราบ.....				
2. ช่วยเตรียมสถานที่บริการอนามัยโรงเรียน.....				
3. ช่วยเตรียมนักเรียนรับบริการอนามัย.....				
4. ช่วยตรวจสอบสภาพเบื้องต้น.....				
5. ช่วยจ่ายยาสำหรับรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วย.....				
6. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
6.1.....				
6.2.....				
กิจกรรมนอกโรงเรียน				
การให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับ				
1. การปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้าน				
1.1 การจัดหาน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาด.....				
1.2 การจัดบ้านเรือนให้ถูกหลักอนามัย.....				
1.3 การกำจัดขยะมูลฝอย.....				
1.4 การจัดหาและการใช้ส้วมที่ถูกวิธี.....				
1.5 ช่วยเหลือพ่อแม่แม่ระมัดระวังรักษาความปลอดภัย ของที่บ้าน.....				
2. การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค				
2.1 การดูแลสุขภาพตนเอง.....				
2.2 แนะนำแม่ให้พาน้องไปรับภูมิคุ้มกันโรค.....				
2.3 แนะนำแม่และช่วยในเรื่องการจัดหาอาหารที่มีคุณค่า มารับประทาน.....				

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
2.4 ช่วยตรวจร่างกายเบื้องต้นและสังเกตความผิดปกติ ทางร่างกายของสมาชิกในครอบครัว.....				
2.5 ช่วยดูแลปฐมพยาบาลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย.....				
2.6 แนะนำสมาชิกครอบครัวในเรื่องการให้บริการ สาธารณสุขในชุมชน.....				
2.7 ช่วยเหลือพ่อแม่ซึ่งนำพี่น้องก่อนวัยเรียน.....				
3. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
3.1.....				
3.2.....				
การช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน				
1. ช่วยผสม. และผสม. แจ้งข่าวการเจ็บป่วย การตาย การคลอดของสมาชิกในครอบครัวหรือของเพื่อนบ้าน แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....				
2. แจ้งข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แก่สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านเช่น วัน เวลา สถานที่.....				
3. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
3.1.....				
3.2.....				

การวิเคราะห์และแปลผล ได้แบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. เป็นการวิเคราะห์และแปลผลเกี่ยวกับค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับลักษณะกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง (ค่า IC) ของคะแนนความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ที่มีต่อกิจกรรมแต่ละข้อในแบบประเมินผล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจากผู้นำ ยสร. จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่า ดังนี้
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบประเมินผล จากคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง 30 คน มาหาค่า t -test ทดสอบนัยสำคัญของคำถามแต่ละข้อ
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินจากคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัท
3. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจากผู้นำ ยสร. จำนวน 240 คน แล้วนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษร เพื่อใช้ในการคำนวณดังนี้

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{x} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมย่อย
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกิจกรรมย่อย
- α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
- t แทน ค่าอำนาจจำแนก
- IC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับลักษณะกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง

การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมิน

1. ค่า IC ของแต่ละรายการของแบบประเมิน ใช้วัดความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ที่มีต่อรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ในแต่ละกิจกรรมนั้นๆ รายการประเมินข้อใดมีค่า IC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า รายการนั้นคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. เห็นด้วยที่จะนำรายการประเมินข้อนั้นๆ ไปใช้ แต่ถ้ารายการประเมินข้อใดมีค่า IC ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่า รายการประเมินข้อนั้น คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ไม่เห็นด้วยที่จะนำไปใช้ จากการวิเคราะห์ได้ค่า IC ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IC) ของแต่ละรายการของแบบประเมิน

รายการ	IC	รายการ	IC
1	1	27	.5
2	.5	28	.5
3	1	29	1
4	1	30	1
5	1	31	1
6	1	32	1
7	1	33	1
8	1	34	.5
9	1	35	1
10	1	36	.5
11	1	37	1
12	.5	38	1
13	.5	39	1
14	.5	40	1
15	.5	41	1
16	1	42	1
17	1	43	1
18	1	44	1
19	1	45	1
20	1	46	1
21	.5	47	.5
22	.5	48	1
23	.5	49	1
24	1	50	1
25	1	51	.5
26	1	52	1

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	IC	รายการ	IC
53	1	69	1
54	1	70	1
55	1	71	1
56	1	72	1
57	1	73	1
58	1	74	1
59	1	75	1
60	1	76	1
61	1	77	1
62	1	78	1
63	1	79	1
64	1	80	1
65	1	81	1
66	1	82	.5
67	1	83	.5
68	1		

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. เห็นด้วย (ค่า IC อยู่ระหว่าง .5 - 1) กับรายการแบบประเมินนี้ทุกข้อ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจากผู้นำ ยสร. จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่า ดังนี้

2.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบประเมิน โดย
ใช้ t-test ทดสอบนัยสำคัญของค่าถ้ามแต่ละข้อ และผลการวิเคราะห์ได้ค่าอำนาจจำแนก ดัง
ตาราง 5

ตาราง 5 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (๗)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (๗)
1	11.05	27	6.50
2	7.75	28	9.56
3	6.17	29	6.06
4	7.75	30	8.68
5	5.64	31	11.36
6	7.17	32	4.36
7	5.81	33	10.68
8	5.34	34	15.65
9	20.43	35	11.17
10	20.43	36	6.49
11	20.43	37	6.08
12	7.17	38	10.68
13	5.38	39	11.12
14	5.23	40	7.15
15	5.64	41	11.17
16	5.64	42	15.68
17	8.33	43	6.12
18	6.49	44	8.68
19	10.41	45	11.05
20	8.81	46	11.06
21	11.05	47	15.08
22	15.94	48	10.60
23	7.59	49	13.68
24	6.49	50	11.50
25	7.56	51	9.94
26	6.49	52	10.08

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
53	7.75	69	8.91
54	4.41	70	11.94
55	10.08	71	11.29
56	11.68	72	13.29
57	9.60	73	13.29
58	6.17	74	15.94
59	7.75	75	15.94
60	6.68	76	10.08
61	6.40	77	13.60
62	7.77	78	10.06
63	9.50	79	10.00
64	7.19	80	10.08
65	9.51	81	7.75
66	6.92	82	4.24
67	6.60	83	6.06
68	8.92		

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 83 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 4.24 - 20.43 มีค่าอำนาจจำแนกระดับสูง

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 แสดงว่า มีความเชื่อมั่นสูง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.

3.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (x) ของแต่ละรายการประเมิน ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ซึ่งในที่นี้ได้วิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1) กิจกรรมข้อใดได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 ถือว่า ผู้นำ ยสร. ไม่ได้ปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นๆ เลย

2) กิจกรรมข้อใดได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ถือว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นๆ อยู่ในระดับน้อย

3) กิจกรรมข้อใดได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ถือว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นๆ อยู่ในระดับมาก

4) กิจกรรมข้อใดได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.00 ถือว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแต่ละรายการประเมิน จะบอกให้ทราบถึง การกระจายความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการประเมินแต่ละข้อ ดังนี้

1) ถ้ารายการประเมินข้อใดมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง แสดงว่า ผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายหรือมีความแตกต่างกันมาก

2) ถ้ารายการประเมินข้อใดมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำ แสดงว่า ผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. คือ

การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน ของผู้นำ ยสร. กรุงเทพมหานคร ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย (x) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน. ของผู้นำ ยสร.
กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำเสนอค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของผลการ
ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียนของผู้นำ ยสร. กรุงเทพมหานคร ดัง
ตาราง 6

ตาราง 6 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมคณาจารย์ที่มีปัญหาสุขภาพของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้แก่เพื่อนนักเรียน	2.47	.88
2. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผลการเจริญเติบโตให้กับ เพื่อนนักเรียน	2.68*	.82
3. วัดสายตาเพื่อนนักเรียน	2.40	.91
4. ทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ	2.28	.95
5. ลงบันทึกบัตรสุขภาพของเพื่อนนักเรียน	2.41	.95
6. ให้คำแนะนำ แก่ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน	2.13	.90
7. ช่วยครูดูแลนักเรียนในโรงเรียน ให้ได้รับประทานอาหาร กลางวันทุกคน	2.10	.90
8. รายงานครูทราบ เมื่อพบว่าเพื่อนนักเรียนมีสุขภาพ	2.32	.92
รวม	2.35	.70

จากตาราง 6 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมคณาจารย์ที่มีปัญหา
สุขภาพ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมย่อยปรากฏว่า กิจกรรมชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง
และประเมินผลการเจริญเติบโตให้กับเพื่อนนักเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นั้น
ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 7 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอาหารในโรงเรียนของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. ยสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนในเรื่องความสะอาด		
1.1 ตัดเล็บให้สั้น	3.26*	.74
1.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังออกจากห้องส้วม	3.05*	.76
1.3 เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ	3.06*	.73
1.4 ดื่มน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ	2.54*	.85
2. ช่วยครูจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดในโรงเรียนให้เพียงพอ	2.17	.89
3. สำรวจความสะอาดของร้านอาหารที่ขายในโรงเรียน	2.35	.85
4. สำรวจภาชนะที่บรรจุอาหารให้ถูกหลักอนามัย	2.40	.89
5. แนะนำการล้างภาชนะและการทำความสะอาดร้าน	2.08	.87
6. แนะนำให้ผู้ปรุงและผู้ขายอาหารแต่งตัวให้สะอาด โดย สวมผ้ากันเปื้อนและใส่หมวก	2.15	.91
7. รายงานให้ครูทราบเมื่อพบร้านอาหารที่ไม่ถูกหลักอนามัย	2.32	.95
รวม	2.54*	.54

จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอาหารในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า กิจกรรมผู้นำ ยสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนนักเรียนในเรื่องความสะอาด เช่น ตัดเล็บ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังออกจากห้องส้วม เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ และดื่มน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 8 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. จัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	2.66*	.86
2. จัดนิทรรศการด้านส่งเสริมความสะอาด	2.44	.89
3. รณรงค์การทิ้งขยะในภาชนะที่เตรียมไว้	2.67*	.86
4. ช่วยดูแลการกำจัดขยะมูลฝอย	2.66*	.88
5. ร่วมกับเพื่อนนักเรียนสลับเปลี่ยนเวรทำความสะอาดห้องส้วม	2.23	1.05
6. แนะนำเพื่อนนักเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	2.40	.86
รวม	2.51*	.67

จากตาราง 8 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า กิจกรรมการจัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรณรงค์การทิ้งขยะในภาชนะที่เตรียมไว้ และการช่วยดูแลการกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 9 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาพจิต	2.29	.98
2. จัดบรรยาย อภิปราย สัมมนา เรื่องสุขภาพจิต	2.08	.89
3. จัดทำบทความสั้นๆ เกี่ยวกับสุขภาพจิตเผยแพร่ทางเสียงตามสายของโรงเรียน	2.12	.89
4. ติดบทความเกี่ยวกับสุขภาพจิตตามบอร์ด	2.26	.85
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ทำสวนครัว อ่านหนังสือ การเล่นดนตรี การฟังเทศน์	2.88*	.81
6. จัดสถานแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้ปลอดภัยและน่าอยู่	2.45	.87
7. ช่วยเหลือครูแนะแนวในการจัดบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต	2.12	.82
รวม	2.31	.67

จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า กิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ทำสวนครัว อ่านหนังสือ การเล่นดนตรี และการฟังเทศน์ ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 10 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ของผู้นำ ชสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. ผู้นำ ชสร. นำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียนโรงเรียนอื่นๆ	1.94	.96
2. จัดให้มีการอบรมผู้ช่วยผู้นำ ชสร. ให้กับเพื่อนนักเรียนและนักเรียนรุ่นน้องในเรื่อง.....		
2.1 การตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้น	2.36	1.01
2.2 การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผลการเจริญเติบโต	2.63*	.87
2.3 การวัดสายตา	2.53*	.92
2.4 การทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ	2.30	.88
3. เผยแพร่ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว		
3.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ	2.24	.83
3.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น	2.37	.86
3.3 ให้ความรู้การวางแผนครอบครัว	2.23	.89
3.4 แนะนำสถานบริการการวางแผนครอบครัว	2.03	.83
4. เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์		
4.1 ให้ความรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขวิทยาทางเพศ	2.40	.91
4.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์	2.55*	.89
4.3 แนะนำสถานบริการตรวจและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์	2.28	.88
5. เผยแพร่ความรู้เรื่องการใช้ยาในทางที่ผิด		
5.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ยา	2.48	.87
5.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด	2.39	.85
5.3 แนะนำให้ซื้อยาตามร้านขายยาที่มีเภสัชกร	2.43	.85
5.4 แนะนำการใช้ยาสามัญประจำบ้าน	2.50*	.91

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	N=240	
	̄	SD
6. ลักษณะการเผยแพร่ความรู้ให้นักเรียน		
6.1 เป็นรายบุคคล	2.32	.90
6.2 เป็นกลุ่ม	2.35	.84
7. วิธีการเผยแพร่ความรู้		
7.1 การสาธิตและฝึกปฏิบัติ	2.27	.88
7.2 การแสดงบทบาทสมมติ	2.11	.88
7.3 การจัดนิทรรศการ	2.53*	.82
7.4 การจัดอภิปราย	2.15	.87
7.5 การจัดโต้วาที	1.97	.86
7.6 การบรรยายเสียงตามสาย	2.23	.90
7.7 การจัดกิจกรรมแรงค์	2.24	.84
รวม	2.31	.63

จากตาราง 10 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า กิจกรรมข้อ 2.2, 2.3, 4.2, 5.4 และ 7.3 ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมข้ออื่น ๆ นั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 11 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือคนอนาถของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	x	SD
1. ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตามเวรที่ได้รับ	2.58*	.99
2. ให้การปฐมพยาบาลแก่เพื่อนๆ และรุ่นน้อง ที่เจ็บป่วยในเรื่อง.....		
2.1 วัคซีนฉีด จับชีพจร น้บการหายใจ	2.30	.90
2.3 ช่วยจ่ายยารักษาพยาบาลขั้นต้น	2.43	1.05
2.4 ช่วยทำแผล	2.48	.98
3. จัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี สำหรับการทำแผล	2.58*	.94
4. จัดห้องพยาบาล ตู้อา เติงผู้ป่วยให้สะอาดและปลอดภัย	2.44	1.00
5. จัดบอร์ดเกี่ยวกับโรคต่างๆ บริเวณห้องพยาบาล	2.45	.91
6. จัดมุมเพื่อให้คำปรึกษาให้แก่เพื่อนๆ เกี่ยวกับโรคต่างๆ	2.08	.85
รวม	2.42	.77

จากตาราง 11 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือคนอนาถ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า กิจกรรมการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตามเวรที่ได้รับ และการจัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี สำหรับการทำแผล ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆ นั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 12 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. แจกข้าวสารมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่สมาชิก ในโรงเรียนทราบ	2.18	.93
2. ช่วยเตรียมสถานที่บริการอนามัยโรงเรียน	2.21	.90
3. ช่วยเตรียมนักเรียนรับบริการอนามัย	2.24	.95
4. ช่วยตรวจสุขภาพเบื้องต้น	2.37	.91
5. ช่วยจ่ายยาสำหรับรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วย	2.35	1.05
รวม	2.27	.82

จากตาราง 12 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า ทุกกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 13 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. การปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้าน		
1.1 การจัดหาน้ำดื่มมาใช้ที่สะอาด	2.68*	.89
1.2 การจัดบ้านเรือนให้ถูกหลักอนามัย	2.86*	.77
1.3 การกำจัดขยะมูลฝอย	2.83*	.85
1.4 การจัดหาและการใช้ส้วมที่ถูกต้อง	2.78*	.85
1.5 ช่วยเหลือพ่อแม่แม่ระดับระวางรักษาความปลอดภัยของที่บ้าน	3.01*	.82
2. การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค		
2.1 การดูแลสุขภาพตนเอง	3.25*	.69
2.2 แนะนำแม่ให้พ่าน้องไปรับภูมิคุ้มกันโรค	2.79*	.83
2.3 แนะนำแม่และช่วยในเรื่องการจัดหาอาหารที่มีคุณค่ามารับประทาน	3.00*	.75
2.4 ช่วยตรวจร่างกายเบื้องต้นและสังเกตความผิดปกติทางร่างกายของสมาชิกในครอบครัว	2.80*	.81
2.5 ช่วยดูแลปฐมพยาบาลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย	2.88*	.74
2.6 แนะนำสมาชิกครอบครัวในเรื่องการใช้บริการสาธารณสุขในชุมชน	2.73*	.91
2.7 ช่วยเหลือพ่อแม่ซึ่งนำพ่าน้องก่อนวัยเรียน	2.45	.95
รวม	2.84*	.58

จากตาราง 13 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า ทุกกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น กิจกรรมการช่วยเหลือพ่อแม่ซึ่งนำพ่าน้องก่อนวัยเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 14 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชนของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
1. ช่วยผลส. และอสม. แจงข่าวการเจ็บป่วย การตาย การคลอด ของสมาชิกในครอบครัว หรือของเพื่อนบ้านแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	1.85	.94
2. แจงข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านเช่น วัน เวลา สถานที่	1.95	.94
รวม	1.90	.89

จากตาราง 14 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า ทุกกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 15 ผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียนของผู้นำ ยสร.

รายการกิจกรรม	N=240	
	\bar{x}	SD
ด้านกิจกรรมในโรงเรียน		
1. กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ	2.35	.70
2. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน	2.54*	.54
3. กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	2.51*	.67
4. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต	2.31	.67
5. กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้	2.31	.63
6. กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย	2.42	.77
7. กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	2.27	.82
ด้านกิจกรรมนอกโรงเรียน		
8. กิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว	2.84*	.58
9. กิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน	1.90	.89
รวม	2.43	.54

จากตาราง 15 จะเห็นได้ว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. และเพื่อทราบผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำ ยสร. จำนวน 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ที่สร้างขึ้น มี 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมในโรงเรียน จำนวน 69 ข้อ
2. ด้านกิจกรรมนอกโรงเรียน จำนวน 14 ข้อ

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ที่มีต่อแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. โดยวิธีหาค่า IC ในแต่ละข้อของรายการประเมินผล ข้อใดที่มีค่า IC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. เห็นด้วยที่จะนำไปใช้ แต่ถ้ามีค่า IC ต่ำกว่า 0.5 ก็แสดงว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ไม่เห็นด้วยกับรายการประเมินข้อนั้น

2. นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับผู้นำ ยสร. จำนวน 30 คน (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมิน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค ถ้าค่าความเชื่อมั่น 0.5 ขึ้นไปแสดงว่า ใช้ได้

แต่ถ้าค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า มีความเชื่อมั่นสูง

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบประเมิน โดยหาค่า "ที" (t-test) ใช้เทคนิค 25% ของเอ็ดเวิร์ด ถ้าค่าที (t) มากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 แสดงว่า ใช้ได้ มีค่าอำนาจจำแนกสูง

3. นำแบบประเมินผลไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้นำ ยสร. ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 240 คน และนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ได้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน ของผู้นำ ยสร. ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

- 1.1 กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ
- 1.2 กิจกรรมส่งเสริมสุขอนามัยอาหารในโรงเรียน
- 1.3 กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 1.4 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต
- 1.5 กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้
- 1.6 กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย
- 1.7 กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- 1.8 กิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว
- 1.9 กิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน

2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 4.24 - 20.43 แสดงว่า แบบประเมินฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับสูง

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผล มีค่าเท่ากับ .98 แสดงว่า มีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. มีความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นสูง

4. ผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ในกรุงเทพมหานคร

4.1 ด้านกิจกรรมในโรงเรียน

1) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ 8 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ กิจกรรมซึ่งนำหนัก วัตถุประสงค์สูง และประเมินผลการเจริญเติบโตให้กับเพื่อนนักเรียน

- 2) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอาหารในโรงเรียน 10 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ
1. ตัดเล็บให้สั้น
 2. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากออกจากห้องส้วม
 3. เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ
 4. ดื่มน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ
- 3) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 6 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ
1. การจัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 2. การรณรงค์การทิ้งขยะในภาชนะที่เตรียมไว้
 3. การช่วยดูแลการกำจัดขยะมูลฝอย
- 4) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต 7 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ กิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ทำสวนครัว อ่านหนังสือ การเล่นเกม และการนั่งเทศน์
- 5) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ 25 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 5 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ
1. การจัดอบรมผู้ช่วยผู้นำ ยสร. เรื่องการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และการประเมินผลการเจริญเติบโต
 2. การจัดอบรมผู้ช่วยผู้นำ ยสร. เรื่องการวัดสายตา
 3. การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์
 4. การแนะนำการใช้ยาสามัญประจำบ้าน
 5. การเผยแพร่ความรู้ โดยวิธีการจัดนิทรรศการ
- 6) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย 9 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติในระดับมาก 2 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ
1. การปฏิบัติงานในห้องพยาบาลตามเวรที่ได้รับ
 2. การจัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี สำหรับการทำแผล
- 7) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 5 กิจกรรม ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม

4.2 ด้านกิจกรรมนอกโรงเรียน

8) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว 12 กิจกรรม
ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 11 กิจกรรม (นอกนั้น ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย) คือ

1. การจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด
2. การจัดบ้านเรือนให้ถูกหลักอนามัย
3. การกำจัดขยะมูลฝอย
4. การจัดหาและการใช้ส้วมที่ถูกต้องวิธี
5. การช่วยเหลือพ่อแม่แม่ครัวรักษาความปลอดภัยของที่บ้าน
6. การดูแลสุขภาพตนเอง
7. แนะนำแม่ให้พำนักไปรับภูมิคุ้มกันโรค
8. แนะนำแม่และช่วยในเรื่องการจัดหาอาหารที่มีคุณค่ามารับประทาน
9. การช่วยตรวจร่างกายเบื้องต้นและสังเกตความผิดปกติทางร่างกายของสมาชิกในครอบครัว
10. การช่วยดูแลปฐมพยาบาลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย
11. การแนะนำสมาชิกครอบครัวในเรื่องการใช้บริการสาธารณสุขในชุมชน

9) การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน 2 กิจกรรม

ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ทั้งกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน โดยส่วนรวมนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.43 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. ที่มีต่อแบบประเมินผลเกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ ยสร. เห็นด้วยกับรายการประเมินทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ทุกเรื่องในแบบประเมิน เป็นสิ่งที่สมควรจะต้องวัดในกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังที่ทิกศนา ขัมมณี (2528 : 124) อ้างจาก สเติก ที่ว่า การหาข้อมูลมาประกอบหลังจากที่ได้ตั้งเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการประเมินผลหลักสูตรแล้ว ผู้ประเมินผลจะต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่มาประกอบการพิจารณาคือ มาตรฐานที่ใช้ซึ่งได้แก่ เกณฑ์ต่างๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เช่น ครู นักบริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง ฯลฯ เชื่อว่าควรจะใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 4.24-20.43 แสดงว่า แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ฉบับนี้ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อสูง. จะพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 4.24 เป็นคำถามเกี่ยวกับการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน เรื่องกิจกรรมการช่วยเหลือ ผลส.และอสม. แจ่งข่าวการเจ็บป่วย การตาย การคลอด ของสมาชิกในครอบครัว หรือของเพื่อนบ้านแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 20.43 เป็นคำถามเกี่ยวกับสุขวิทยาส่วนบุคคล เรื่องกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนใน เรื่องความสะอาด เช่น ตัดเล็บให้สั้น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และหลังออกจากห้องส้วม เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการเป็นกิจกรรมที่ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. มีค่าความเชื่อมั่น .98 แสดงว่า แบบประเมินผลการปฏิบัติงานฉบับนี้ มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงสามารถนำไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ได้ ซึ่งภา มนุษยกิจ (ม.ป.ช. : 45) ได้กล่าวว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จะต้องไม่ต่ำกว่า 0.80 จึงจะถือว่าเครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นที่พอใช้ได้ ดังนั้น แบบประเมินผลการปฏิบัติงานฉบับนี้จะนำไปประเมินกับกลุ่มตัวอย่างก็ครั้งก็ตามก็จะได้คะแนนเท่าเดิม แสดงให้เห็นถึงความคงที่ของแบบประเมิน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 163) และถึงแม้จะมีผู้ประเมินหลายคนก็สามารถตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของการให้คะแนนได้เหมือนกัน

4. การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียนของผู้นำ ยสร.

4.1 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมคณาภิษณที่มีปัญหาสุขภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมคณาภิษณที่มีปัญหาสุขภาพ อยู่ในระดับมากเพียง 1 กิจกรรมคือ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และประเมินผลการเจริญเติบโตเพื่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และประเมินผลการเจริญเติบโตนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการที่ยุ่งยาก และเป็นงานที่นักเรียนผู้นำ ยสร. ต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่ทุกเทอม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ กลีบบัว (2524 : 17-21) พบว่า หลังจากการอบรมแล้วผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นในเรื่องการช่วยเหลือครูอนามัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่มาให้บริการที่โรงเรียนเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงและประยุร กลิ่นชม (2530 : 63) พบว่า การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียนผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนกิจกรรมที่ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ การตรวจสุขภาพเบื้องต้นให้แก่เพื่อนนักเรียน การวัดสายตาเพื่อนนักเรียน การทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ การลงบันทึก

บัตรสุขภาพของเพื่อนนักเรียน การให้คำแนะนำแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน การช่วยครูดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้ได้รับประทานอาหารกลางวันทุกคน และการรายงานให้ครูทราบ เมื่อพบว่าเพื่อนนักเรียนมีปัญหาสุขภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำ อสร. ยังมีความรู้ไม่เพียงพอประกอบกับกิจกรรมบางอย่างมีขั้นตอนที่ยุ่งยากในการจัดทำ จึงส่งผลให้ผู้นำ อสร. ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวในระดับน้อย

4.2 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ อสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก 4 กิจกรรมคือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขวิทยาส่วนบุคคล เช่น ผู้นำ อสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างเรื่อง การตัดเล็บให้สั้น การล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังออกจากห้องส้วม การเลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ และการดื่มน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพลศึกษา (2530 : 41) ที่พบว่า นักเรียนปฏิบัติถูกต้องในเรื่องการล้างมือทุกครั้งหลังจากถ่ายอุจจาระ ล้างมือก่อนกินอาหารทุกครั้ง กินอาหารครบทุกหมู่ทุกวัน และทำความสะอาดเล็บเป็นประจำ ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยได้แก่ การช่วยครูจัดหน้าคิมที่สะอาดในโรงเรียนให้เพียงพอ การสำรวจความสะอาดของร้านอาหารที่ขายในโรงเรียน การสำรวจภาชนะที่บรรจุอาหารให้ถูกหลักอนามัย การแนะนำการล้างภาชนะและการทำความสะอาดร้าน การแนะนำให้ผู้ปรุงและผู้ขายอาหารแต่งตัวให้สะอาด โดยสวมผ้ากันเปื้อนและสวมหมวก และการรายงานครูทราบเมื่อพบร้านอาหารที่ไม่ถูกหลักอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับประยูร กลิ่นชม (2530 : 5) ที่พบว่า กิจกรรมที่ผู้นำ อสร. ไม่ค่อยได้ทำคือ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้นำ อสร. มีจำนวนน้อยจึงปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ไม่ทั่วถึง ดังงานวิจัยของเน็ทจอร์ณวงศ์อนันต์ (2532 : 92) ที่พบว่า ร้านค้ามีมากร้าน จำนวนผู้นำ อสร. มี 30 คน ไม่เพียงพอต่อการควบคุมดูแลในด้านการสุขภาพอาหาร ประกอบกับความเชื่อว่าวิจัยทำให้ร้านค้าไม่เชื่อถือคำแนะนำและไม่ปฏิบัติตาม ดังโครงการการปฏิบัติงานของผู้นำ อสร. โรงเรียนนครนายก (2530 : 10) พบว่า อุปสรรคด้านการจัดโครงการปรับปรุงสุขภาพในโรงเรียนคือ การไม่ให้ความร่วมมือของร้านค้า นอกจากนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านสุขภาพอาหาร ดังที่ ลีลาบุษ สุเทพารักษ์ และอาภากร เรียงรุ่งโรจน์ (2531 : 6) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลทางด้านสุขภาพอาหารขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งขาดการควบคุมดำเนินงานอย่างใกล้ชิด

4.3 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ อสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรมคือ การจัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรณรงค์การ

ทั้งขณะในขณะเตรียมไว้ และการช่วยดูแลการจัดขยะมูลฝอย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญทางด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ ดังที่งานวิจัยของนิมิตร มิ่งมิตรพันธ์ (2530 : 47) พบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะเป็นงานหลักของโรงเรียนคือ การจัดสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่นและสวยงาม ดังนั้นจึงมีผลให้ผู้นำ ชสร. มีโอกาสปฏิบัติงานด้านนี้มากขึ้น ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 3 กิจกรรมคือ การจัดนิทรรศการด้านส่งเสริมความสะอาด การร่วมกับเพื่อนนักเรียนสลับเปลี่ยนเวรทำความสะอาดห้องส้วม และแนะนำเพื่อนนักเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำ ชสร. มีเวลาน้อยต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนหนังสือ จึงไม่มีเวลาคอยดูแลความสะอาดของห้องส้วม รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนอื่นเท่าที่ควร เพราะนักเรียนคิดว่างานด้านนี้เป็นหน้าที่ของนักการภารโรงที่ต้องรับผิดชอบความสะอาดห้องส้วมและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจดำเนินงานด้านนี้

4.4 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ชสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต อยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม ยกเว้น กิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ทำสวนครัว อ่านหนังสือ การเล่นดนตรี และการฟังเทศน์ ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมทางสุขภาพจิตนั้น ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะ อีกทั้งต้องอาศัยสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการจัดทำเผยแพร่บทความ การจัดนิทรรศการทางสุขภาพจิต ดังผลงานวิจัยของเค็คแก้ว ตีวีเศษศิลาภ (2530 : 43) พบว่า การจัดนิทรรศการต้องอาศัยแหล่งที่จะจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่างๆ ที่ต้องเตรียมและจัดหา ต้องเสียเวลาและงบประมาณ นอกจากนี้การจัดบริการด้านสุขภาพจิตต้องใช้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์สูง แต่ในหลักสูตรอบรมผู้นำ ชสร. มีการจัดการอบรมวิชาสุขภาพจิตเพียง 1 ช.ม. เท่านั้น จึงทำให้นักเรียนผู้นำ ชสร. ไม่สามารถนำความรู้ด้านนี้มาปฏิบัติได้ และทางโรงเรียนมีครูแนะแนวทำหน้าที่ให้คำปรึกษาโดยตรง จึงทำให้นักเรียนปรึกษาครูแนะแนวมากกว่าผู้นำ ชสร. และปัญหาบางอย่างเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมากเกินกว่าความสามารถของผู้นำ ชสร. ที่จะปฏิบัติได้

4.5 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ชสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม ยกเว้น กิจกรรมการจัดการอบรมผู้ช่วยผู้นำ ชสร. ในเรื่อง การชักนำหนักวัดส่วนสูง และประเมินผลการเจริญเติบโต การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ การแนะนำการใช้ยาสามัญประจำบ้าน และการเผยแพร่ความรู้โดยการจัดนิทรรศการ ดังที่งานวิจัยของเบ็ญจวรรณ วงศ์อนันต์ (2532 : 92)

พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีปัญหาการบริหารโครงการผู้นำ ยสร. อยู่ในระดับมากกว่าปัญหาอื่นๆ ในเรื่องวิธีการเผยแพร่ความรู้การโต้วาที การจัดอภิปราย ทั้งนี้เนื่องจากโอกาสในการดำเนินงานทางด้านนี้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานผลโครงการอบรมผู้นำ ยสร. ที่พบว่า บทบาทของผู้นำ ยสร. สำหรับการเผยแพร่ความรู้ทำได้น้อย เนื่องจากมีความยุ่งยากในการเตรียมงาน (ประยูร กลิ่นชม. 2530 : 18) เพราะการเผยแพร่ความรู้ต้องใช้รูปแบบและวิธีการหลายอย่าง เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายและเหมาะสมกับเรื่องนั้นๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวต้องใช้งบประมาณและอุปกรณ์ต่างๆ ในการดำเนินงาน จึงทำให้ปฏิบัติกิจกรรมด้านนี้ได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ รุ่งศิริวงศ์ (2527 : 127) ที่พบว่า การเผยแพร่ความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนของผู้่านักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยปฏิบัติได้น้อย อีกทั้งการดำเนินงานประสบปัญหาเนื่องจากขาดอุปกรณ์ช่วยส่งเสริม

4.6 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย ในกิจกรรมการปฏิบัติงานในห้องพยาบาลตามเวรที่ได้รับ กิจกรรมการจัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี้สำหรับการทำแผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้นำ ยสร. ต้องอยู่ประจำห้องพยาบาลตามหน้าที่ที่ครูมอบหมายให้ และใช้เวลาว่างช่วงนั้นช่วยเตรียมผ้าพันแผลและสำลี้สำหรับทำแผล ส่วนกิจกรรมที่ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ กิจกรรมการประชุมพยาบาลแก่เพื่อนๆ และรุ่นน้องที่เจ็บป่วยในเรื่องการวัดปรอท จับชีพจร นับการหายใจ ช่วยจ่ายยารักษาพยาบาลขั้นต้น ช่วยทำแผล กิจกรรมการจัดห้องพยาบาล คัดยา เคียงผู้ป่วยให้สะอาดและปลอดภัย กิจกรรมการจัดบอร์ดเกี่ยวกับโรคต่างๆ บริเวณห้องพยาบาล กิจกรรมจัดมุมเพื่อให้คำปรึกษาแก่เพื่อนๆ เกี่ยวกับโรคต่างๆ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำ ยสร. มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวไม่เพียงพอ จึงอาจมีสาเหตุจากการฝึกอบรมมีเวลาน้อยไปที่จะทำให้ผู้นำ ยสร. เกิดความรู้และทักษะเพียงพอสำหรับนำไปปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว ดังที่วรวรรณ รุ่งศิริวงศ์ (2527 : 119) และชินจิตร์ โปธิ์ศันสุข (2530 : 55) พบว่า ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยที่ได้รับจากการฝึกอบรมทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของผู้่านักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เพราะการปฏิบัติด้านการประชุมพยาบาลนี้ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการปฏิบัติจึงสามารถช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

4.7 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรมคือ กิจกรรมการแจ้งข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่สมาชิกในโรงเรียนทราบ กิจกรรมช่วยเตรียมสถานที่บริการอนามัยโรงเรียน

กิจกรรมช่วยเตรียมนักเรียนรับบริการอนามัย กิจกรรมช่วยตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ช่วยจ่ายยา สำหรับรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำ ยสร. มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวน้อยเพราะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้บริการตรวจสอบคุณภาพนักเรียนอย่างปีละครั้ง และโรงเรียนส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครมีความพร้อมด้านสาธารณสุข เช่น มีพยาบาลและครูพยาบาลประจำโรงเรียนอยู่แล้ว มีการตรวจสอบภาพ เมื่อพบว่านักเรียนเจ็บป่วยจะส่งรักษาต่อไปยังโรงพยาบาล จึงอาจทำให้ไม่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไปให้บริการที่โรงเรียน ซึ่งส่งผลทำให้ผู้นำ ยสร. มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้านนี้ได้น้อย

4.8 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ยกเว้น กิจกรรมการช่วยพ่อแม่ซึ่กน้ำหนักนึ่งก่อนวัยเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากพ่อแม่ไปใช้บริการในสถานพยาบาลหรือคลินิกที่อยู่ใกล้เคียงตามใบนัดตรวจสอบภาคี จึงทำให้ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

4.9 การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน อยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งมีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำงานนอกรบ้าน มีการดำรงชีวิตด้วยการการนึ่งตนเอง นึ่งนึ่งหาอาศัยซึ่กกันและกัน เมื่อมีการเจ็บป่วยมักจะไปใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งของภาครัฐและเอกชนด้วยตนเอง ดังนั้นสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชนจึงมีเป็นจำนวนมาก เมื่อคิดอัตราเฉลี่ยระหว่างประชากรต่อเจ้าหน้าที่การแพทย์และสาธารณสุขในกรุงเทพมหานครพบว่า มีแพทย์ 1 คนต่อประชากร 1,407 คน พยาบาล 1 คนต่อประชากร 443 คน ในขณะที่จังหวัดอื่น มีแพทย์ 1 คนต่อประชากร 1,684 คน (จากปฏิทินสาธารณสุขปี 2533 : 262) จะเห็นได้ว่า ในชนบทหรือต่างจังหวัดมีบุคลากรทางการแพทย์น้อย จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรอื่นเช่น อาสาสมัครต่างๆ ได้แก่ อสม. ผลล. ผู้นำนักเรียนฯ ผู้นำ ยสร. เป็นต้น แต่ในกรุงเทพมหานครมีบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเพียงพอ อาสาสมัครสาธารณสุขจึงไม่มีความจำเป็น ดังนั้นในกรุงเทพมหานครจึงไม่มี อสม. และผลล. จึงทำให้ผู้นำ ยสร. ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน ทำให้ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

สรุปผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกรโรงเรียนของผู้นำ ยสร.

ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมผู้นำ ยสร. ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน กิจกรรมส่ง

เสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และกิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารของโรงเรียนเห็นความสำคัญของงานทางด้านนี้ และมีการดำเนินงานทางด้านนี้เป็นหลักในโรงเรียน ทำให้เป็นการเปิดโอกาสหรือเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ให้มากขึ้น รวมทั้งผู้นำ ยสร. ได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวันและการช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว ส่วนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมคันทนาการที่มีปัญหาสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และกิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำ ยสร. ไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นเพราะสาเหตุมาจาก

1. ไม่มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนหนังสือ และมีกิจกรรมอื่นที่ได้รับมอบหมายอีกมาก จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความรู้ไม่เพียงพอเพราะช่วงเวลาในการฝึกอบรมใช้เวลาจำกัดคือเพียง 3 วัน แต่เนื้อหาในหลักสูตรมีสาระมากไม่สมคัลย์ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้ไม่ดีตามเป้าหมาย
3. ขาดความร่วมมือจากบุคลากรและบุคลากรยอมรับจากเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน เนื่องจากไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนทราบว่า ผู้นำ ยสร. มีบทบาทหน้าที่อะไรบ้าง
4. ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติงาน
5. กิจกรรมบางอย่างยากเกินความสามารถของผู้นำ ยสร. ที่จะปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องโครงการผู้นำ ยสร. ควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่แบบประเมินผล เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบและนำไปทดลองใช้ในเขตการศึกษาอื่นๆ
2. ควรจัดให้มีการปรับปรุงการอบรมผู้นำ ยสร. โดยเน้นความสำคัญในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติควบคู่กันไป
3. การให้ความรู้แก่ผู้นำ ยสร. ควรเน้นในเรื่อง กิจกรรมการคันทนาการที่มีปัญหาสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน ให้มากขึ้น
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการผู้นำ ยสร. ให้ทราบโดยทั่วกันทั้งในโรงเรียน บ้าน และชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำ ยสร. ปฏิบัติ

งานได้มากขึ้น

5. ผู้บริหาร ครู ครูอนามัย รวมทั้งนักเรียนในโรงเรียนควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. เพื่อให้เกิดขวัญ กำลังใจ

6. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. เป็นระยะๆ รวมทั้งควรมีการนิเทศ อบรมซ้ำ เพื่อทบทวนหรือเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ผู้นำ ยสร.

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. กับโรงเรียนที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร. ที่เลือกเรียนวิชาอาชีพนี้นฐานสาธารณสุขกับผู้นำ ยสร. ที่ไม่ได้เลือกเรียนวิชาอาชีพนี้นฐานสาธารณสุข

3. ควรศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำ ยสร.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ และคณะ. "รายงานการประเมินผลโครงการสาธารณสุขมูลฐาน ในปี 1979-1980," การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอินทร์, 2524.
- จินดา บุญช่วยเกื้อกุล. การเปรียบเทียบสถานที่ที่เป็นจริงและสถานที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา
- เจลา เขียวชอย. "แนวทางการขยายงานในโครงการผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน," ใน รายงานการประชุมปฏิบัติการงานอนามัยโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย, 2531. เอกสารโรเนียว
- ชินจิตรี โนธิ์สันสุข. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน (อสร.). โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. อัดสำเนา
- เค็ดแก้ว วิเศษศิลป์. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา
- ทรงสถิต กิตติคุณวันนะ. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการให้นักเรียนสอนกันเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา
- ทีศนา แชนมณี. "การประเมินผลหลักสูตร," รวมบทความทางการประเมินโครงการ สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ธนวรรณ อิมสมบุรณ์. "สาธารณสุขมูลฐานในสถานศึกษา," ใน รายงานการสัมมนาระดับนานาชาติ เรื่อง การแสวงหาแนวทางไปสู่สุขภาพดีถ้วนหน้า เมื่อปี พ.ศ. 2543 ในกลุ่มประเทศอาเซียน วันที่ 24-28 มิถุนายน 2528. กรมพลศึกษา. 92-93. กรุงเทพฯ : กรมพลศึกษา, 2529.
- นครนายก, โรงเรียน. โครงการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน. นครนายก : โรงเรียนนครนายก, 2530. อัดสำเนา
- นิภา มนุญพิจุ. การวิจัยทางสุขภาพ. ม.ป.ท. ม.ป.ป.

- นิมิตร มิ่งมิตรพันธ์. การเปรียบเทียบการปฏิบัติที่คาดหวังกับการปฏิบัติจริงในการบริหารโครงการ
สุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา
- เน็ญจวรรณ วงศ์อนันต์. ความคิดเห็นของครุอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโครงการ
ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา
- ประยูร กลิ่นชม. รายงานผลโครงการอบรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน. กองอนามัย
โรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- ปรากรม วุฒินงค์. "นโยบายและความก้าวหน้าของงานสาธารณสุขมูลฐานในปัจจุบัน." วารสาร
สุขศึกษา. 30 : 7-12 ; เมษายน-มิถุนายน 2528.
- ปราณี เล้าตระกูล. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย เขตการ
ศึกษา 8. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา
- เปรม ติณสูลานนท์. "คำแถลงนโยบายการพัฒนาสุขภาพอนามัย." ประกาศคณะรัฐมนตรี. สิงหาคม
2529.
- พลศึกษา, กรม. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ เมื่อแสวงหาสู่ทางไปสู่สุขภาพดีก้าวหน้าเมื่อปี
2543 ศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : งานสุขศึกษา ฝ่าย
ส่งเสริมสุขภาพ กองส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา : โรงพิมพ์ศาลนา,
2530.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2524.
- ลีลานุช สุเทพารักษ์ และอาภากร เรืองรุ่งโรจน์. คู่มือการสุขาภิบาลอาหารในสถานศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโครงการสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย, 2531.
- วรพรรณ รุ่งศิริวงศ์. ประสิทธิผลการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย
ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา

- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. "พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง." เอกสารการสอนชุดวิชาสุศึกษา หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 116. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อรุณการพิมพ์. 2526.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์และนิภา มนุษย์จุ. ประชากรกับคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2525.
- สาโรช ระแบบเลิศ. อิทธิพลที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษากรณี : จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. อัดสำเนา
- สุชาติ โสมประยูร. การบริหารงานสุศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนานาณิช, 2526.
- สุนันท์ นิลพันธ์เพ็ญ. "งานพัฒนาเยาวชน : กรณีเยาวชนอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน." จดหมายข่าว. 6 : 14-17 ; พฤศจิกายน-ธันวาคม 2528.
- สุภาภรณ์ วิจิพันธุ์ธรรมา. "การศึกษาสภาพความรู้ของอาสาสมัครทางสุขภาพในโรงเรียน." ข่าวสารสุศึกษา. 2 : 26-29 ; มกราคม-มิถุนายน 2531.
- สุภาพ กลีบบัว. ความรู้ด้านอนามัยและสภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524. อัดสำเนา
- อนามัย, กรม. คู่มือวิทยาการอบรมผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย, 2531.
- _____. รายงานสถิติผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย. กรุงเทพฯ : กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย, 2529.
- เอมอัชฌา รัตน์ริมจง. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยการใช้เทคนิคการสอนแบบนักเรียนสอนกันเอง. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา

- Best, John W. Research in Education. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc., 1970.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Edwards, Allen Louis. Statistical Analysis. New York : Rinecart Company. Inc., 1957.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th.ed. Tokyo : Mc Graw-Hill Internation Book, 1981.
- Keller, Fred S. "Good-Bye-Teacher," Journal of Applied Behavior Analysis. 1 : 79-89 ;1968
- Mahler, Halfdam. "Health Youth : Our Best Resource," World Health. 3 ; January-February, 1985.
- Morley, David. "Child-to-Child Activities in Ajoya," in Education for Health. p. 29-31. World Health Organization : Division of Public Health Information and Education, 1984.
- Newman, Ian M. "Capturing the Energy of Peer Pressure : Insights from Longitudinal Study of Adolescent Cigarette Smoking," Journal of School Health. 54 : 146-148 ; April, 1984
- Sivassilam, Thiagayan. Madras System Revised : A New Structure for Peer Tutoring." Educational Technology. 10-15 ; December, 1975.
- Taylor, Ronald G. "Tutorial Services and Academic Success," The Journal of Educational Research. 62 : 195 ; January, 1969.
- Yamane, Taro. Statistics An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนลาอาชญากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา

คำชี้แจง ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำ อสร. เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในท้ายข้อความแต่ละข้อและเติมข้อความ เมื่อท่านเห็นว่าแบบสอบถามข้อนั้นควรปรับปรุง

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ อสร.

ใช้ได้ ใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง

กิจกรรมในโรงเรียน

กิจกรรมค้นหาฝึกเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ

1. ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้แก่เพื่อนนักเรียน.....
2. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผลการเจริญเติบโต
ให้กับเพื่อนนักเรียน.....
3. วัดสายตาเพื่อนนักเรียน.....
4. ทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....
5. ลงบันทึกบัตรสุขภาพของเพื่อนนักเรียน.....
6. ให้คำแนะนำ แก่ไขปัญหาที่นักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่า
มาตรฐาน.....
7. ช่วยครูดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้ได้รับประทาน
อาหารกลางวันทุกคน.....
8. รายงานครูทราบ เมื่อพบว่าเพื่อนนักเรียนมีปัญหา
สุขภาพ.....
9. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 9.1.....
 - 9.2.....

กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน

1. อสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนในเรื่อง
ความสะอาด
 - 1.1 ตัดเล็บให้สั้น.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.
ใช้ได้ ใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง

- 1.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังออกจากห้องส้วม.....
- 1.3 เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ.....
- 1.4 ดื่มน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ.....
2. ช่วยครูจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดในโรงเรียนให้เพียงพอ.....
3. สำนวความสะอาดของร้านอาหารที่ขายในโรงเรียน.....
4. สำนวภาชนะที่บรรจุอาหารให้ถูกหลักอนามัย.....
5. แนะนำการล้างภาชนะและการทำความสะอาดร้าน.....
6. แนะนำให้ผู้ปรุงและผู้ขายอาหารแต่งตัวให้สะอาดโดยสวมผ้ากันเปื้อนและใส่หมวก.....
7. รายงานครูทราบเมื่อพบร้านอาหารที่ไม่ถูกหลักอนามัย.....
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 8.1
 - 8.2

กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

1. จัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....
2. จัดนิทรรศการด้านส่งเสริมความสะอาด.....
3. รณรงค์การทิ้งขยะในภาชนะที่เตรียมไว้.....
4. ช่วยดูแลการกำจัดขยะมูลฝอย.....
5. ร่วมกับเพื่อนนักเรียนสลับเปลี่ยนเวรทำความสะอาดห้องส้วม.....
6. แนะนำเพื่อนนักเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย.....
7. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 7.1
 - 7.2

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.
ใช้ได้ ใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง

กิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพจิต

1. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาพจิต.....
2. จัดบรรยาย อภิปราย สัมมนา เรื่องสุขภาพจิต.....
3. จัดทำบทความสั้นๆ เกี่ยวกับสุขภาพจิตเผยแพร่
ทางเสียงตามสายของโรงเรียน.....
4. ติดบทความเกี่ยวกับสุขภาพจิตตามบอร์ด.....
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ทำสวนครัว
อ่านหนังสือ การเล่นดนตรี.....
6. จัดสถานแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้ปลอดภัยและ
น่าอยู่.....
7. ช่วยเหลือครูและแนวในการจัดบริการให้คำปรึกษา
ด้านสุขภาพจิต.....
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 8.1.....
 - 8.2.....

กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้

1. ผู้นำ ยสร. นำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียน
โรงเรียนอื่นๆ.....
2. จัดให้มีการอบรมผู้ช่วยผู้นำ ยสร. ให้กับเพื่อน
นักเรียนและนักเรียนรุ่นน้องในเรื่อง.....
 - 2.1 การตรวจสุขภาพเบื้องต้น.....
 - 2.2 การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผล
การเจริญเติบโต.....
 - 2.3 การวัดสายตา.....
 - 2.4 การทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....

-
3. เผยแพร่ความรู้ เรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว
- 3.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศ.....
- 3.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น.....
- 3.3 ให้ความรู้การวางแผนครอบครัว.....
- 3.4 แนะนำสถานบริการการวางแผนครอบครัว.....
4. เผยแพร่ความรู้ เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์
- 4.1 ให้ความรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขวิทยาทางเพศ.....
- 4.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์.....
- 4.3 แนะนำสถานบริการตรวจและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์.....
5. เผยแพร่ความรู้ เรื่องการใช้ยาทางที่ผิด
- 5.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ยา.....
- 5.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด.....
- 5.3 แนะนำให้ซื้อยาตามร้านขายยาที่มีเภสัชกร.....
- 5.4 แนะนำการใช้ยาสามัญประจำบ้าน.....
6. ลักษณะการเผยแพร่ความรู้ให้นักเรียน
- 6.1 เป็นรายบุคคล.....
- 6.2 เป็นกลุ่ม.....
7. วิธีการเผยแพร่ความรู้
- 7.1 การสาธิตและฝึกปฏิบัติ.....
- 7.2 การแสดงบทบาทสมมติ.....
- 7.3 การจัดนิทรรศการ.....
- 7.4 การจัดอภิปราย.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.
ใช้ได้ ใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง

- 7.5 การจัดโต๊ะที่.....
- 7.6 การบรรยายเสียงตามสาย.....
- 7.7 การจัดกิจกรรมรงค์.....
- 8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 8.1.....
 - 8.2.....

กิจกรรมคำให้การช่วยเหลือครูอนามัย

- 1. ปฏิบัติงานในห้องพยาบาลตามเวรที่ได้รับ.....
- 2. ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เพื่อนๆ และรุ่นน้องๆ
ที่เจ็บป่วยในเรื่อง.....
 - 2.1 วัตถุประสงค์ จับชีพจร นับการหายใจ.....
 - 2.3 ช่วยจ่ายยารักษาพยาบาลขั้นต้น.....
 - 2.4 ช่วยทำแผล.....
- 3. จัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี สำหรับการทำแผล.....
- 4. จัดห้องพยาบาล ตูยยา เตียงผู้ป่วยให้สะอาดและปลอดภัย.....
- 5. จัดบอร์ดเกี่ยวกับโรคต่างๆ บริเวณห้องพยาบาล.....
- 6. จัดมุมเพื่อให้คำปรึกษาให้แก่เพื่อนๆ เกี่ยวกับโรคต่างๆ.....
- 7. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 7.1.....
 - 7.2.....

กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

- 1. แจกข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่
สมาชิกในโรงเรียนทราบ.....
- 2. ช่วยเตรียมสถานที่บริการอนามัยโรงเรียน.....
- 3. ช่วยเตรียมนักเรียนรับบริการอนามัย.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.

ใช้ได้ ใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง

4. ช่วยดูแลสภาพเบื้องต้น.....
5. ช่วยดูแลรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วย.....
6. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 6.1.....
 - 6.2.....

กิจกรรมนอกโรงเรียน

การให้ค.บ.แก่สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับ

1. การทำธุรกรรมสิ่งแวดลอมในบ้าน
 - 1.1 การจัดหาน้ำดื่มมาใช้ที่สะอาด.....
 - 1.2 การล้างจานเรือนให้ถูกหลักอนามัย.....
 - 1.3 การกำจัดขยะมูลฝอย.....
 - 1.4 การจัดหาและการใช้ส้วมที่ถูกต้อง.....
 - 1.5 ดูแลเลื่อนแม่รณรงค์ระวังรักษาความปลอดภัย
ของบ้าน.....
2. การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค
 - 2.1 การดูแลสุขภาพตนเอง.....
 - 2.2 แนะนำแม่ให้พาน้องไปรับภูมิคุ้มกันโรค.....
 - 2.3 แนะนำแม่และช่วยในเรื่องการจัดหาอาหารที่มีคุณค่า
มาบริโภค.....
 - 2.4 ตรวจสอบร่างกายเบื้องต้นและสังเกตความผิดปกติ
ของร่างกายของสมาชิกในครอบครัว.....
 - 2.5 ดูแลแลปฐมพยาบาลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย.....
 - 2.6 แนะนำสมาชิกครอบครัวในเรื่องการใช้บริการ
สาธารณสุขในชุมชน.....
 - 2.7 ดูแลเลื่อนแม่ซึ่งนำพี่น้องก่อนวัยเรียน.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.

ใช้ได้ ใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง

3. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)

3.1.....

3.2.....

การช่วยเหลือสาธารณชนในชุมชน

1. ช่วยผลส. และอสม. แจ้งข่าวการเจ็บป่วย การตาย การคลอดของสมาชิกในครอบครัวหรือของเพื่อนบ้าน แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....

2. แจ้งข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แก่สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน เช่น วัน เวลา สถานที่.....

3. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)

3.1.....

3.2.....

ชื่อ.....

โรงเรียน.....

คุณวุฒิ.....

แบบสอบถามเรื่อง

การปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 9 แผ่น แบ่งเป็น 2 ด้าน

1. ด้านกิจกรรมในโรงเรียน
2. ด้านกิจกรรมนอกโรงเรียน

2. แบบสอบถามนี้ไม่มีผลต่อคะแนนสอบแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างมาก
ต่อนักเรียนและประเทศชาติของเรา

3. ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาขารบพลุในโรงเรียนมัธยมศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในท้ายข้อความแต่ละข้อ ตามความเป็นจริงที่ผู้นำ ยสร. ได้ปฏิบัติอยู่

ระดับการให้คะแนน มีดังนี้

ระดับ 4 ปฏิบัติมากที่สุด หมายความว่า ผู้นำ ยสร. ได้ปฏิบัติงานในข้อความนั้นเป็นประจำ

ระดับ 3 ปฏิบัติมาก หมายความว่า ผู้นำ ยสร. ได้ปฏิบัติงานในข้อความนั้นเกือบทุกครั้ง

ระดับ 2 ปฏิบัติน้อย หมายความว่า ผู้นำ ยสร. ได้ปฏิบัติงานในข้อความนั้นนานๆ ครั้ง

ระดับ 1 ไม่ปฏิบัติเลย หมายความว่า ผู้นำ ยสร. ไม่ได้ปฏิบัติงานในข้อความนั้นเลย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ไม่ปฏิบัติเลย
1. ออกกำลังกาย/....			
2. รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ทุกมื้อ/.....			
3. ทำการตรวจกลุ่มเลือดแก่นักเรียนอื่น/....			

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.

ปฏิบัติ ปฏิบัติ ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ
มากที่สุด มาก น้อย เลย

กิจกรรมในโรงเรียน

กิจกรรมค้นหาเด็กเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ

1. ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นให้แก่เพื่อนนักเรียน.....
2. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผลการเจริญเติบโต
ให้กับเพื่อนนักเรียน.....
3. วัดสายตาเพื่อนนักเรียน.....
4. ทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....
5. ลงบันทึกบัตรสุขภาพของเพื่อนนักเรียน.....
6. ให้คำแนะนำ แก่ไขปัญหาเด็กเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่า
มาตรฐาน.....
7. ช่วยครูดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้ได้รับประทานอาหาร
อาหารกลางวันทุกคน.....
8. รายงานครูทราบ เมื่อพบว่าเพื่อนนักเรียนมีสุขภาพ
สุขภาพ.....
9. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 9.1.....
 - 9.2.....

กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน

1. ยสร. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนในเรื่อง
ความสะอาด

- 1.1 ตัดเล็บให้สั้น.....
- 1.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังออกจาก
ห้องส้วม.....
- 1.3 เลือกรับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ.....
- 1.4 ดื่มน้ำในภาชนะส่วนตัวหรือน้ำพุ.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ อสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
2. ช่วยครูจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดในโรงเรียนให้เพียงพอ.....				
3. สํารวจความสะอาดของร้านอาหารที่ขายในโรงเรียน.....				
4. สํารวจภาชนะที่บรรจุอาหารให้ถูกหลักอนามัย.....				
5. แนะนำการล้างภาชนะและการทำความสะอาดร้าน.....				
6. แนะนำให้ผู้ปรุงและผู้ขายอาหารแต่งตัวให้สะอาด โดยสวมผ้ากันเปื้อนและใส่หมวก.....				
7. รายงานครูทราบเมื่อพบร้านอาหารที่ไม่ถูกหลักอนามัย.....				
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
8.1				
8.2				

กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

1. จัดบอร์ดสุขภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....
2. จัดนิทรรศการด้านส่งเสริมความสะอาด.....
3. รณรงค์การทิ้งขยะในภาชนะที่เตรียมไว้.....
4. ช่วยดูแลการกำจัดขยะมูลฝอย.....
5. ร่วมกับเพื่อนนักเรียนสลับเปลี่ยนเวรทำความสะอาด
ห้องส้วม.....
6. แนะนำเพื่อนนักเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อม
ให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย.....
7. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)
 - 7.1
 - 7.2

กิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพจิต

1. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาพจิต.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
2. จัดบรรยาย อภิปราย สัมมนาเรื่องสุขภาพจิต.....				
3. จัดทำบทความสั้นๆ เกี่ยวกับสุขภาพจิตเผยแพร่ ทางเสียงตามสายของโรงเรียน.....				
4. ติดตามความเกี่ยวกับสุขภาพจิตตามบอร์ด.....				
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เช่น ทำสวนครัว อ่านหนังสือ การเล่นดนตรี.....				
6. จัดสถานที่พักผ่อนต่างๆ ในโรงเรียนให้ปลอดภัยและ น่าอยู่.....				
7. ช่วยเหลือครูแนะแนวในการจัดบริการให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพจิต.....				
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
8.1.....				
8.2.....				
กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้				
1. ผู้นำ ยสร. นำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียน โรงเรียนอื่นๆ.....				
2. จัดให้มีการอบรมผู้ช่วยผู้นำ ยสร. ให้กับเพื่อน นักเรียนและนักเรียนรุ่นน้องในเรื่อง.....				
2.1 การตรวจสุขภาพเบื้องต้น.....				
2.2 การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและประเมินผล การเจริญเติบโต.....				
2.3 การวัดสายตา.....				
2.4 การทดสอบการได้ยินด้วยวิธีง่ายๆ.....				
3. เผยแพร่ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการวางแผน ครอบครัว				

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
3.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศ.....				
3.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น.....				
3.3 ให้ความรู้การวางแผนครอบครัว.....				
3.4 แนะนำสถานบริการการวางแผนครอบครัว.....				
4. เผยแพร่ความรู้ เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์				
4.1 ให้ความรู้การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขวิทยาทางเพศ.....				
4.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตน เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์.....				
4.3 แนะนำสถานบริการตรวจและรักษาโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์.....				
5. เผยแพร่ความรู้ เรื่องการใช้ยาทางที่ผิด				
5.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ยา.....				
5.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด.....				
5.3 แนะนำให้ซื้อยาตามร้านขายยาที่มีเภสัชกร.....				
5.4 แนะนำการใช้ยาสามัญประจำบ้าน.....				
6. ลักษณะการเผยแพร่ความรู้ให้นักเรียน				
6.1 เป็นรายบุคคล.....				
6.2 เป็นกลุ่ม.....				
7. วิธีการเผยแพร่ความรู้				
7.1 การสาธิตและฝึกปฏิบัติ.....				
7.2 การแสดงบทบาทสมมติ.....				
7.3 การจัดนิทรรศการ.....				
7.4 การจัดอภิปราย.....				
7.5 การจัดโต้วาที.....				

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
7.6 การบรรยายเสียงตามสาย.....				
7.7 การจัดกิจกรรมรงค์.....				
8. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
8.1.....				
8.2.....				
กิจกรรมด้านการช่วยเหลือครูอนามัย				
1. ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตามเวรที่ได้รับ.....				
2. ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เพื่อนๆ และรุ่นน้องๆ ที่เจ็บป่วยในเรื่อง.....				
2.1 วัคซีน จั๊กฉิมจร นับการหายใจ.....				
2.3 ช่วยจ่ายยารักษาพยาบาลขั้นต้น.....				
2.4 ช่วยทำแผล.....				
3. จัดเตรียมผ้าพันแผล สำลี สำหรับการทำแผล.....				
4. จัดห้องพยาบาล ตู้ยา เตียงผู้ป่วยให้สะอาดและปลอดภัย.....				
5. จัดบอร์ดเกี่ยวกับโรคต่างๆ บริเวณห้องพยาบาล.....				
6. จัดมุมเพื่อให้คำปรึกษาให้แก่เพื่อนๆ เกี่ยวกับโรคต่างๆ.....				
7. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
7.1.....				
7.2.....				
กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข				
1. แจ้งข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแก่ สมาชิกในโรงเรียนทราบ.....				
2. ช่วยเตรียมสถานที่บริการอนามัยโรงเรียน.....				
3. ช่วยเตรียมนักเรียนรับบริการอนามัย.....				

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
4. ช่วยตรวจสอบงานเบื้องต้น.....				
5. ช่วยจ่ายยาสำหรับรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วย.....				
6. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
6.1.....				
6.2.....				

กิจกรรมนอกโรงเรียน

การให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับ

1. การปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้าน
 - 1.1 การจัดหาน้ำดื่มที่สะอาด.....
 - 1.2 การจัดบ้านเรือนให้ถูกหลักอนามัย.....
 - 1.3 การกำจัดขยะมูลฝอย.....
 - 1.4 การจัดหาและการใช้ส้วมที่ถูกวิธี.....
 - 1.5 ช่วยเหลือพ่อแม่แม่มีครรภ์ระวังรักษาความปลอดภัย
ของที่บ้าน.....
2. การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค
 - 2.1 การดูแลสุขภาพตนเอง.....
 - 2.2 แนะนำแม่ให้พาน้องไปรับภูมิคุ้มกันโรค.....
 - 2.3 แนะนำแม่และช่วยในเรื่องการจัดหาอาหารที่มีคุณค่า
มารับประทาน.....
 - 2.4 ช่วยตรวจร่างกายเบื้องต้นและสังเกตความผิดปกติ
ทางร่างกายของสมาชิกในครอบครัว.....
 - 2.5 ช่วยดูแลปฐมพยาบาลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย.....
 - 2.6 แนะนำสมาชิกครอบครัวในเรื่องการใช้บริการ
สาธารณสุขในชุมชน.....
 - 2.7 ช่วยเหลือพ่อแม่ซึ่งนำพาน้องก่อนวัยเรียน.....

กิจกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำ ยสร.	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ เลย
3. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
3.1.....				
3.2.....				
การช่วยเหลือสาธารณผลุขในชุมชน				
1. ช่วยผลส. และอสม. แจ้งข่าวการเจ็บป่วย การตาย การคลอดของสมาชิกในครอบครัวหรือของเพื่อนบ้าน แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....				
2. แจ้งข่าวการมาให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แก่สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน เช่น วัน เวลา สถานที่.....				
3. กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ)				
3.1.....				
3.2.....				

ประวัติย่อของผู้วิจัย

พินิจอากาศเอกชาญศักดิ์ เทพมาลี เกิดวันที่ 21 กรกฎาคม 2504 (พินิจโลก)
ปัจจุบันทำงานที่กองพยากรณ์ รน.ภูมิมลลอคลยเคช ขางเขน กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรพยาบาล จากโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ
พ.ศ. 2530 สำเร็จการศึกษาชั้นการศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลศึกษา
พ.ศ. 2531 เข้าศึกษาต่อระดับการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
-

การปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนอาสาสมัครในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นันทน์อากาศ เอกชาตย์ศักดิ์ เกษมาลี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประถมศึกษา

กรกฎาคม 2533

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชน
 สาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อทราบผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุข
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้นำเยาวชน
 สาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 240 คน จาก
 โรงเรียนมัธยมศึกษาตัวอย่างจำนวน 8 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมิน
 ผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยม
 ศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

กิจกรรมในโรงเรียน มี 7 กิจกรรม

1. กิจกรรมค้นหานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ
2. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน
3. กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
4. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต
5. กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้
6. กิจกรรมการช่วยเหลือครูอนามัย
7. กิจกรรมการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

กิจกรรมนอกโรงเรียน มี 2 กิจกรรม

1. กิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว
2. กิจกรรมการช่วยเหลือสาธารณสุขในชุมชน

และแบบประเมินผลนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 4.24 - 20.43 และค่าความ
 เชื่อมั่นเท่ากับ .98

2. ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานด้าน
 กิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน โดยส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาต่อ
 ละด้านพบว่า ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม
 คือ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และ
 กิจกรรมการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

TASK PERFORMANCE OF HEALTH YOUTH LEADERS IN SECONDARY SCHOOLS
IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

FS 1 CHANSAK THEPMALEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Health Education
at Srinakharinwairot University

July 1990

The purpose of this study is to develop an evaluation form on task performance of health youth leaders and to study the health youth leaders' performance in secondary schools in Bangkok. Subjects used for this study were health youth leaders by using a simple random survey account 240 . Instruments used for the study were rating scales for proposed performance evaluation form.

finding:

1. committee of health youth leaders agree ment with all item questionnaires of evaluation form.

- 1.1 Follow up health problem investigation activities.
- 1.2 Sanitation of school lunch program activities.
- 1.3 Health environment promotion activities.
- 1.4 Mental health promotion activities.
- 1.5 Health knowledge promotion activities.
- 1.6 Activities in helping health teacher in health services.
- 1.7 Activity in helping public health personel while working in schools.
- 1.8 Health knowledge for family activities
- 1.9 Community health promotion activities

Evaluation form have discrimination between 4.24 - 20.43 and Realibility were .98

2. Health Youth leaders in Bangkok schools have activities in school and out-of-school at the low level and 3 areas at the high level. they were; follow up sanitation of school lunch program activities, health environment promotion activities, health knowledge promotion in family activities, except health youth leaders perform at low level.